

ФОНД НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА

**ИЗВЕШТАЈ
ЗА РАБОТАТА НА ФОНДОТ НА ПЕНЗИСКОТО
И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ НА
МАКЕДОНИЈА ВО 2012 ГОДИНА**

Скопје, април 2013 година

СОДРЖИНА	
I. ВОВЕД	3
II. СТАТИСТИЧКИ ПОДАТОЦИ	8
1. Број на осигуреници	8
2. Број на корисници на пензија	11
3. Корисници на најнизок износ на пензија	17
4. Корисници на паричен надоместок со преостаната работна способност	18
5. Корисници на паричен надоместок за телесно оштетување	20
6. Учество на расходите за пензиско и инвалидско осигурување во бруто домашниот производ	21
III. УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПЕНЗИИТЕ	22
IV. ФИНАНСИСКО РАБОТЕЊЕ НА ФОНДОТ	29
1. Приходи на Фондот	31
2. Расходи на Фондот	37
3. Финансиски резултат	44
4. Акции и удели	45
5. Наплата на заостанатите ненаплатени придонеси	46
6. Информирање	49
V. ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВАТА И СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРУВАЊЕ	53
1. Решавање на барања во прв степен	53
2. Извештај за работата на Одделението за надзор и инструктажа	58
3. Остварување на правата според меѓународни договори за социјално осигурување	62
4. Работа на Комисијата за оцена на работната способност	66
5. Матична евиденција	73
6. Исплата на пензии	77
7. Имотно правно работење	80
8. Органи на управување на Фондот	82
1. Управен одбор	82
2. Директор	84
9. Стручната служба на Фондот	85
1. Човечки ресурси	85
2. Работа на Отсекот за актуарство	91
3. Работа на Одделението за внатрешна ревизија	94
4. Буџетска контрола	99
5. Јавни набавки	102
6. Солидарен фонд	105
10. Информатички систем	107
11. Стопанисување со имотот на Фондот и општествен стандард на корисниците на пензија	111
VI. ЗАКЛУЧОК	115

ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТАТА НА ФОНДОТ НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА ВО 2012 ГОДИНА

I. ВОВЕД

Пензиското и инвалидско осигурување има значајно место во вкупниот општествен, социјален и политички живот на Република Македонија. Развојот на ова осигурување зависи од целокупните економски, социјални и демографски движења во општеството, кои непосредно или посредно влијаат на пензискиот систем на секоја земја, а неговото значење се изразува преку бројот на осигуреници кои плаќаат придонес за пензиско и инвалидско осигурување, бројот на корисниците на пензија, како и учеството на расходите за пензиско и инвалидско осигурување во бруто домашниот производ.

Извештајот за работа на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија содржи исцрпни, поединечни и сеопфатни податоци со детални образложенија и коментари за остварените резултати од спроведувањето на пензиското и инвалидско осигурување во Република Македонија. Исто така, во Годишниот извештај се дадени статистички податоци за остварените права од пензиското и инвалидско осигурување, финансиски податоци за работењето на Фондот, податоци за решавање на правата од пензиското и инвалидско осигурување, матичната евиденција, општествен стандард на корисниците на пензија и други податоци. Активностите на Фондот се многубројни и различни и истите имаат влијание врз целата повозрасна популација во Републиката, а индиректно и врз членовите на нивните семејства.

Системот на пензиското и инвалидско осигурување во Република Македонија се спроведува како задолжително пензиско и инвалидско осигурување врз основа на меѓугенерациска солидарност (Прв столб),

задолжително капитално финансирано пензиско осигурување (Втор столб) и доброволно пензиско осигурување врз основа на индивидуално капитализирано штедење (Трет столб).

Во Првиот и Вториот столб од пензискиот систем, задолжително се опфатени сите работници по основ на работен однос и вршење на дејност, а Третиот столб е на доброволна основа.

Работите кои се во надлежност на Фондот, во 2012 година се извршени во согласност со Законот за пензиското и инвалидското осигурување, Законот за матичната евиденција за осигурениците и корисниците на права од пензиското и инвалидското осигурување, Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување, Буџетот на Фондот и Програмата за работа на Управниот одбор на Фондот.

Во рамките на пензиското и инвалидско осигурување, својата социјална сигурност ја остваруваат 296.892 корисници на права од пензиското и инвалидско осигурување, или 14,4% од вкупното население на Република Македонија во 2012 година (оценети 2.062.978), а учеството на вкупните расходи за пензиското и инвалидско осигурување (46.226,76 милиони денари) во бруто домашниот производ (476.072,00 милиони денари) изнесува 9,7 %.

Органи на управување на Фондот се Управниот одбор и Директорот на Фондот. Управниот одбор, според Законот за пензиското и инвалидското осигурување (кој важеше до 07.08.2012 година), броеше девет членови кои ги именуваше Владата на Република Македонија за време од четири години. Со стапување во сила на новиот Закон за пензиското и инвалидското осигурување (Сл.весник на РМ бр.98/2012 година) од 08.08.2012 година, Управниот одбор има седум членови кои ги именува Владата на Република Македонија за време од четири години. Од вкупниот број на членови, по еден член се именуваат на предлог од Министерството за труд и социјална политика, од Министерството

за финансии, од Репрезентативниот синдикат член на Економско-социјалниот совет, од Репрезентативното здружение на работодавачите член на Економско-социјалниот совет и од Сојузот на здруженијата на пензионерите на Македонија.

Исто така, треба да се напомене дека, согласно членот 120 од новиот Закон за пензиското и инвалидското осигурување (Сл.весник на РМ бр.98/2012 година), кој стапи во сила од 08.08.2012 година, стапката на придонесот за Вториот пензиски столб изнесува 6% од основицата за плаќање на придонесот утврдена со закон.

Со цел, да се искористи постојниот софтвер на Фондот за контрола на уплатениот придонес и негова распределба на личните сметки на осигурениците, се направи изведување на соодносот за Првиот и Вториот столб, соодветно на процентите наведени во членот 120. Придонесот за пензиско и инвалидско осигурување се распределува, и тоа 66,67% за Првиот и 33,33% за Вториот столб.

Според одредбите од претходниот закон, односно до 07.08.2012 година, придонесот за пензиското и инвалидско осигурување се распределуваше, и тоа 65% за задолжително пензиско и инвалидско осигурување врз основа на генерациска солидарност и 35% за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување.

На крајот од 2012 година, бројот на осигуреници изнесуваше 507.061, додека бројот на корисниците на пензија изнесуваше 285.411 корисници (заедно со минималните земјоделски и воени корисници), или во сооднос 1,78 осигуреници на 1 пензионер.

Во 2012 година, Фондот оствари вкупно приходи во износ од 46.370,63 милиони денари и вкупни расходи во износ од 46.226,76 милиони денари. На финансиското работење на Фондот влијаеше нецелосното остварување на предвидените макроекономски индикатори, кои директно влијаат врз

остварувањето на приходите од придонесите. Поради ваквата финансиска состојба, Фондот и во 2012 година, за навремена исплата на пензиите во воспоставените рокови, користеше позајмица од Буџетот на Републиката.

Во 2012 година, Фондот изврши усогласување на пензиите од 1 јануари за 0,31% и од 1 јули за 1,40%, што имаше влијание врз одржувањето на реалната вредност на пензиските примања.

Со извршеното усогласување на пензиите, просечната пензија во декември 2012 година (од работничко право) изнесуваше 11.016 денари и во однос на 2011 година (10.682) е повисока за 3,1%, а заедно со минималните земјоделски и воени пензии, просечната пензија во 2012 година изнесуваше 11.038 денари, а во 2011 година истата изнесуваше 10.701 денари. Вкупната просечна пензија за сите видови на пензија во 2012 година изнесуваше 10.870 денари.

И во 2012 година, Фондот водеше рестриктивна кадровска политика согласно антикризните мерки на Владата на Република Македонија, да нема нововработени на упразнетите места по основ на пензионирање и останати основи, согласно Законот за работни односи.

Со примената на Проектот за техничка поддршка за дизајнирање на новите деловни процеси за остварување на правата и исплата на пензиите, во 2012 година се вовеле целосно автоматизиран процес на работењето, со што значително е скратен рокот за решавање на правата од пензиското и инвалидско осигурување и исплатата на пензиите.

Исто така, во 2012 година целосно се примени софтверот за човечки ресурси Hermes, кој овозможи, ажурирање на кадровската евиденција на вработените, воведување електронска евиденција на работното време на вработените во филијалите и деловниците на Фондот.

Во 2012 година, решени се 32.340 барања по сите основи за остварување права од пензиското и инвалидско осигурување (за старосни, инвалидски и

семејни пензии, надоместоци од инвалидско осигурување и останати барања), од кои 20.850 први барања за остварување право на пензија.

Фондот, во 2012 година, исплатуваше пензии на вкупно 285.411 корисник на пензија (со воени и минимални земјоделски), со просечен месечен износ на расходи во износ од 3.108 милиони денари во нето износ и 400 милиони денари придонес за здравствено осигурување или заедно 3.508 милиони денари.

Во 2012 година, од Државниот завод за ревизија беше доставен Конечен извештај за финансиските извештаи и за усогласеноста со законите и прописите за 2010 година. Во врска со ревизијата на финансиските извештаи на Фондот за 2010 година, овластениот државен ревизор изрази мислење дека тие вистинито и објективно ја претставуваат финансиската состојба на Фондот, а финансиските активности се во согласност со важечката законска регулатива, упатствата и воспоставените политики.

Исто така, во 2012 година, Државниот завод за ревизија изврши ревизија на усогласеноста на остварувањето на правото на инвалидска пензија во Фондот на ПИОМ и утврди дека освен во делот на комплетност и веродостојност на медицинската и другата документација невалидноста на одделни пријави како доказ за остварено право за инвалидска пензија, остварувањето на правото на инвалидска пензија е во согласност со сите материјални аспекти со релевантната законска регулатива. За постапувањето по препораките од Извештајот, Фондот ја извести Владата на Република Македонија.

Во текот на 2012 година, согласно законските прописи за продажба на акциите и уделите што ги поседува Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија, врз основа на Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал, Управниот одбор на Фондот, на предлог на Комисијата за акции и удели, донесе повеќе одлуки за продажба на акциите и уделите на Фондот.

И во 2012 година, Фондот активно учествуваше во спроведувањето на проектот на Владата на Република Македонија за “Бањско-климатска рекреација за корисниците на пензија“. Поднесувањето на барањата, како и електронската обработка на истите се вршеше во Фондот, а потоа истите беа доставувани до надлежната Комисија за рангирање на поднесените барања при Министерството за труд и социјална политика. По извршеното рангирање од страна на Комисијата, до Фондот беа доставени списоци со корисници на пензија на кои им беше одобрено користење на услугата. Стручната служба на Фондот писмено (по пошта) и телефонски преку Кол-центарот, ги известуваше корисниците на пензија, а истовремено списоците беа објавени и на Веб-страницата на Фондот. На корисниците на кои им беше одобрено бањско – климатска рекреација, Фондот им дозначуваше средства за превоз на нивните трансакциски сметка што ги надоместуваше од Министерството за труд и социјална политика.

II СТАТИСТИЧКИ ПОДАТОЦИ

1. Број на осигуреници

Според евиденцијата на Фондот на ПИОМ, во декември 2012 година евидентирани се 507.061 осигуреници со задолжително пензиско и инвалидско осигурување.

Табела бр. 1. Број на осигуреници и обврзници

Реден број	Филијали	Обврзници	Осигуреници
1	Берово	763	4.110
2	Битола	3.725	29.587
3	Валандово	427	2.889
4	Велес	2.253	13.760
5	Виница	475	4.586
6	Гевгелија	1.355	11.159
7	Гостивар	2.606	12.064

8	Дебар	537	2.555
9	Делчево	646	5.879
10	Демир Хисар	368	1.741
11	Кавадарци	1.583	11.951
12	Кичево	1.348	8.999
13	Кочани	1.485	10.397
14	Кратово	191	1.642
15	Крива Паланка	538	4.130
16	Крушево	367	1.380
17	Куманово	3.061	20.894
18	Македонски Брод	215	1.346
19	Неготино	1.286	5.811
20	Охрид	2.008	16.743
21	Прилеп	4.449	21.460
22	Пробиштип	362	3.403
23	Радовиш	1.382	5.491
24	Ресен	953	3.718
25	Свети Николе	972	4.959
26	Струга	1.794	10.190
27	Струмица	5.109	19.841
28	Тетово	4.176	22.758
29	Штип	1.496	21.368
30	Скопје	42.698	222.250
	Вкупно	88.628	507.061

Бројот на обврзниците изнесува 88.628, од кои 42.698 или 48,2% од вкупниот број се во Скопје, а бројот на осигуреници изнесува 507.061 осигуреници, од кои 222.250 или 43,8% се регистрирани во Скопје.

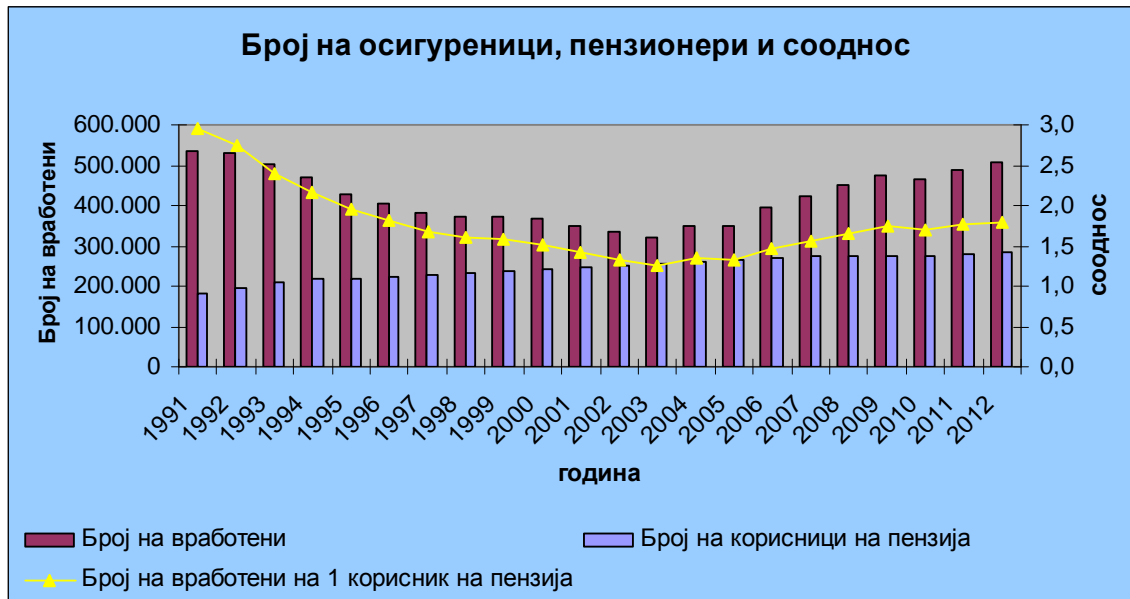
Според податоците на Фондот, бројот на осигуреници (состојба декември 2012 година) за кои се плаќа придонес изнесува 456.180 или 90,0% од вкупниот број на осигуреници (507.061). Соодносот меѓу осигурениците кои плаќаат придонес од работничко осигурување и вкупниот број на корисници на пензија (282.334 без воени и земјоделски пензии), изнесува 1,61 вработен на еден корисник на пензија, а соодносот меѓу вкупниот број на осигуреници и корисниците на пензија изнесува 1,8 осигуреници на 1 корисник на пензија.

Табела бр.2: Број на корисници на пензија и број на вработени лица

Година	Број на вработени	Број на корисници на пензија (без воени и мин.земјод.)	Број на корисници на пензија на 1000 вработени	Број на вработени на 1 корисник на пензија
1991	534.887	180.749	338	3,0
1992	531.083	193.294	364	2,7
1993	503.010	210.537	418	2,4
1994	468.632	216.834	463	2,2
1995	427.658	219.307	513	2,0
1996	403.820	222.727	552	1,8
1997	381.723	227.099	596	1,7
1998	370.869	232.216	626	1,6
1999	374.025	235.839	631	1,6
2000	367.162	241.221	657	1,5
2001	351.009	247.200	704	1,4
2002	332.728	249.421	750	1,3
2003	321.105	254.262	775	1,3
2004	348.212	260.075	747	1,3
2005	348.500	265.152	761	1,3
2006	394.882	269.681	714	1,5
2007	424.338	272.386	693	1,6
2008	451.491	273.281	654	1,7
2009	475.780	273.977	576	1,7
2010	466.280	273.751	587	1,7
2011	489.608	277.441	567	1,8
2012	507.061	282.334	557	1,8

Бројот на регистрирани осигуреници во декември 2012 година изнесува 507.061 осигуреник, и истиот во споредба со бројот на осигурениците во декември 2011 година од 489.608 е зголемен за 17.453 осигуреници, а бројот на осигуреници за кои се плаќа придонес се зголемува од 436.688 во 2011 година на 456.180 осигуреници во декември 2012 година или повеќе за 4,5%.

Бројот на осигурениците, корисниците на пензија и нивниот сооднос е даден во следниот графикон:

2. Број на корисници на пензија

Бројот на корисниците на пензија од работничко осигурување, со состојба 31.12.2012 година, изнесува 282.334 корисници, од кои 162.086 корисници на старосна пензија или 57,4% од вкупниот број на корисници на пензија; 43.648 корисници на инвалидска пензија или 15,5% и 76.600 корисници на семејна пензија или 27,1%.

Табела бр.3: Број на корисници на пензија во декември 2011 и 2012 година

Вид на пензија	Корисници на пензија 31.12.2011	Корисници на пензија 31.12.2012	Зголемување/намалување	Индекс 2012/2011
Старосна	156.016	162.086	6.070	103,9
Инвалидска	44.895	43.648	-1.247	97,2
Семејна	76.530	76.600	70	100,1
Вкупно	277.441	282.334	4.893	101,8
Воени	2.007	1.953	-54	97,3
Земјоделски	1.443	1.124	-319	77,9
Вкупно пензии:	280.891	285.411	4520	101,6

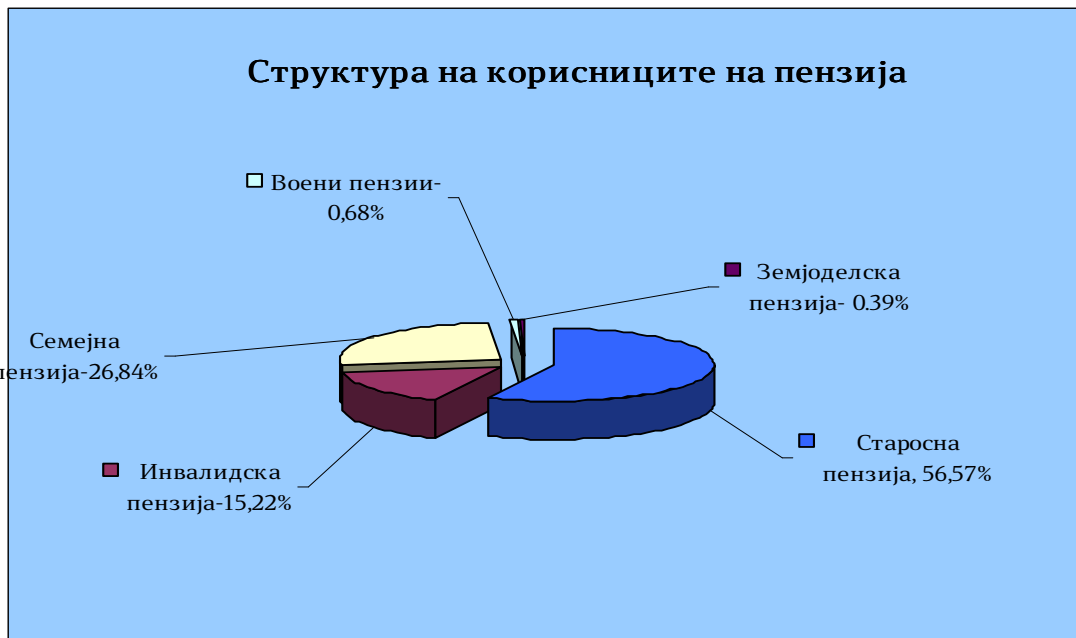
Бројот на корисниците на пензија (без воени и земјоделски пензии) во 2012 година е зголемен за 4.893 корисници во однос на 2011 година, односно за 1.8% од вкупниот број на корисниците на пензија, како резултат на зголемениот број на поднесени барања за остварување право на старосна пензија.

Пораст на бројот на корисниците на пензија во 2012 година е остварен кај корисниците на старосна пензија за 6.070 нови корисници или за 3.9%, кај корисниците на инвалидска пензија забележано е намалување за 1247 корисници, или 2.7% и кај корисниците на семејна пензија има пораст на 70 нови корисници, или 0.1%.

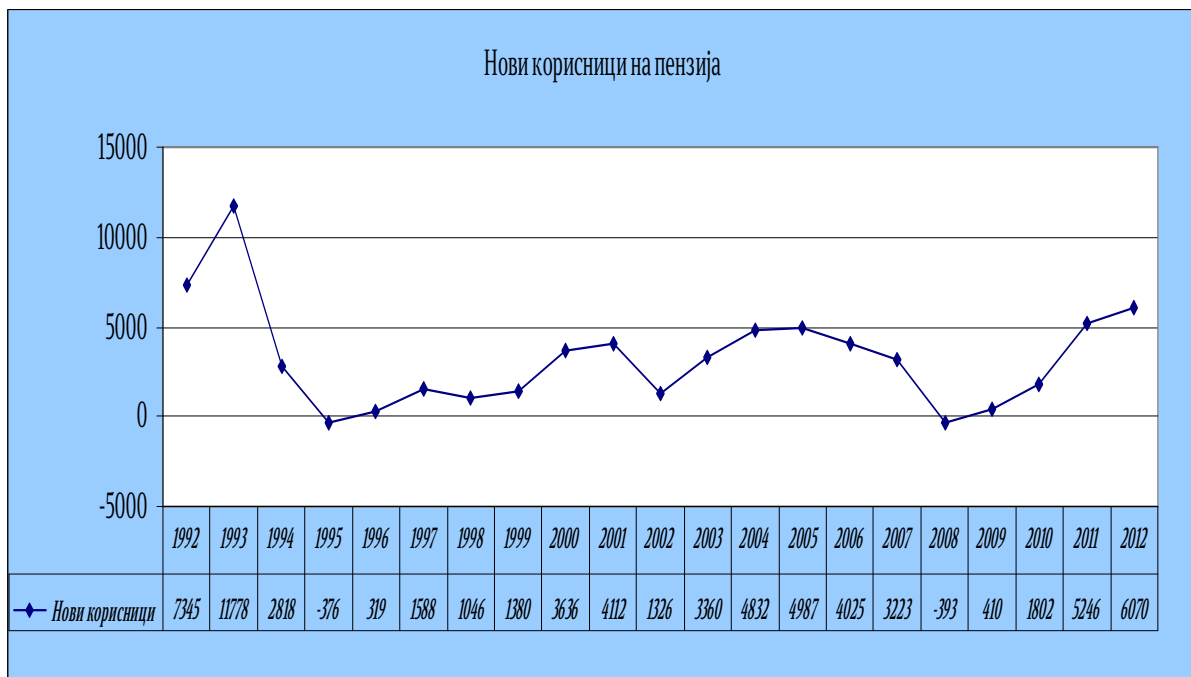
Во Фондот се исплатуваат пензии и за 1,953 корисници на воена пензија и 1.124 корисници на минимална земјоделска пензија, со кои вкупниот број на корисници на пензија на крајот на годината изнесува 285.411 корисници. Покрај тоа, Фондот исплаќа и 2.045 корисници на телесно оштетување како единствено право од пензиското и инвалидско осигурување.

Вкупниот број на корисници на пензија (заедно со минималните земјоделски и воени пензии) е поголем за 4520 корисници на пензија во однос на 2011 година, или 1,6%, и тоа, заради намалувањето на минималните земјоделски пензии за 319 корисници и за 54 корисници на воени пензии. Овие корисници и во иднина ќе се намалуваат со природен одлив, поради тоа што затекнатите корисници своето право го оствариле според законски прописи кои веќе не се применуваат, а нови права не се остваруваат.

Структурата на корисниците на пензија по видови на пензија е следна:

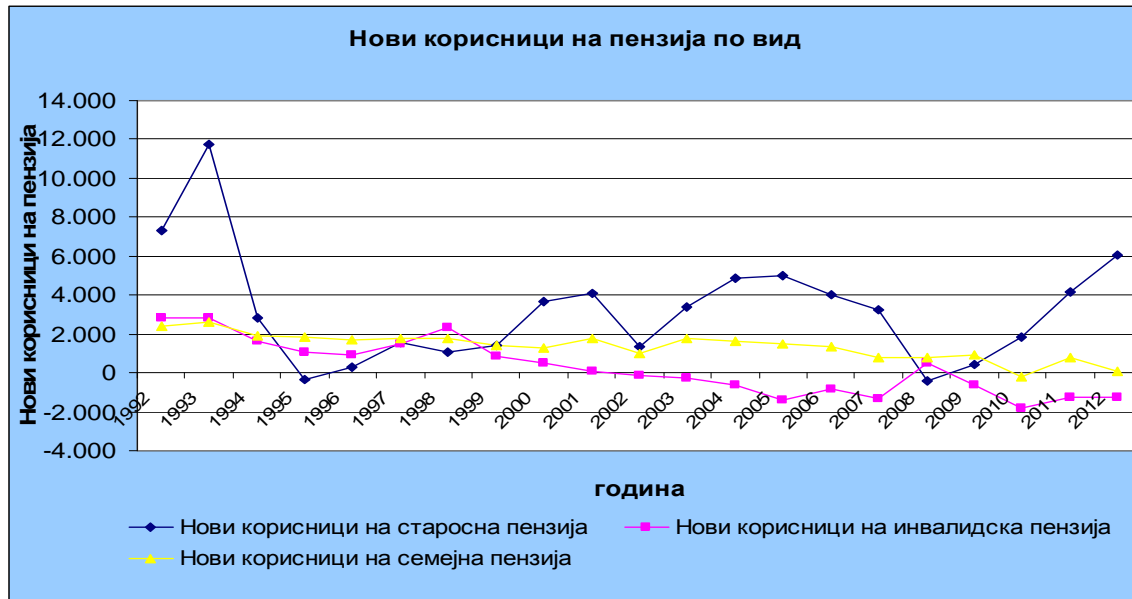
Приливот на нови корисници на старосна пензија од 1992 до 2012 година е даден во следниот графикон:

Табела бр.4: Стапка на пораст на корисниците на пензија од 1991-2012 година според видот на пензија

Период	Нови корисници на старосна пензија	Нови корисници на инвалидска пензија	Нови корисници на семејна пензија	Вкупно
1992-1991	7,8	7,4	5,0	6,9
1993-1992	11,6	6,9	5,2	8,9
1994-1993	2,5	3,7	3,5	3,0
1995-1994	-0,3	2,3	3,3	1,1
1996-1995	0,7	2,0	3,0	1,6
1996-1991	23,6	24,1	21,7	23,2
1997-1996	1,0	3,1	3,1	2,0
1998-1997	0,9	3,7	3,0	2,3
1999-1998	1,2	1,7	2,3	1,6
2000-1999	3,0	0,9	2,0	2,3
2001-2000	3,3	0,1	2,8	2,5
2002-2001	1,0	-0,2	1,5	0,9
2003-2002	2,6	-0,5	2,6	1,9
2004-2003	3,6	-1,2	2,4	2,3
2005-2004	3,6	-2,7	2,1	2,0
2006-2005	2,8	-1,6	1,8	1,7
2006-1996	25,5	4,1	26,1	21,1
2007-2006	2,2	-2,7	1,1	1,0
2008-2007	-0,3	1,1	1,0	0,3
2009-2008	0,3	-1,3	1,2	0,3
2010-2009	1,2	-3,8	-0,3	-0,1
2011-2010	2,7	1,9	1	2,1
2012-2011	3,9	-2,8	0,1	2,9

Зголемувањето на бројот на корисниците на пензија од 1992-2012 година е дадена во следниот графикон:

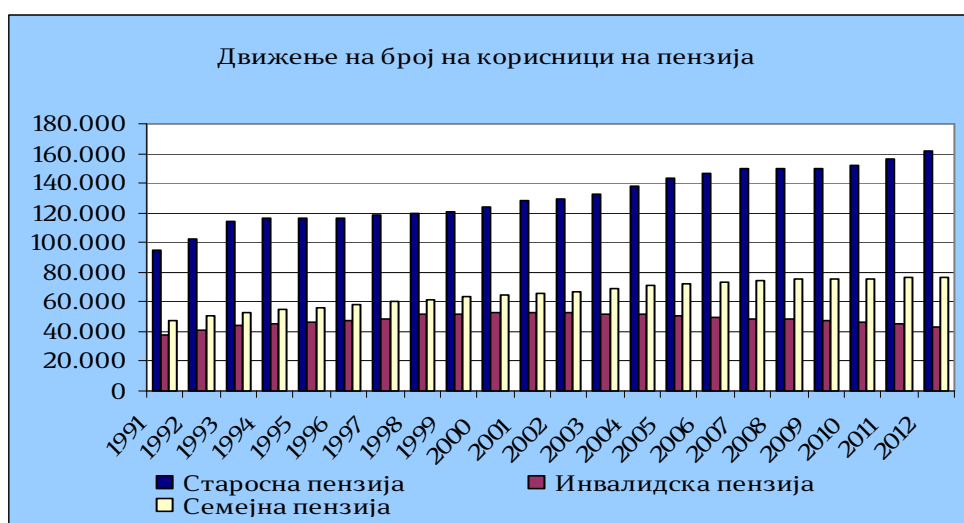
Приливот на корисници на инвалидска пензија, почнувајќи од 2004 година, постепено се намалува, главно поради заострување на условите за стекнување право на инвалидска пензија.

Табела бр. 5: Движење на бројот на корисниците на пензија, по години

Година	Старосна пензија	Инвалидска пензија	Семејна пензија	Вкупно
1991	94.676	38.206	47.867	180.749
1992	102.021	41.030	50.243	193.294
1993	113.799	43.867	52.871	210.537
1994	116.617	45.472	54.745	216.834
1995	116.241	46.509	56.557	219.307
1996	116.560	47.431	58.254	222.245
1997	118.148	48.909	60.042	227.099
1998	119.194	51.208	61.814	232.216
1999	120.574	52.060	63.205	235.839
2000	124.210	52.549	64.462	241.221
2001	128.322	52.619	66.259	247.200
2002	129.648	52.514	67.259	249.421
2003	133.008	52.237	69.022	254.267

2004	137.840	51.589	70.646	260.075
2005	142.827	50.180	72.145	265.152
2006	146.852	49.364	73.465	269.681
2007	150.075	48.364	74.257	272.696
2008	149.682	48.562	75.037	273.281
2009	150.092	47.947	75.937	273.976
2010	151.894	46.118	75.739	273.715
2011	156.017	44.895	76.530	277.441
2012	162.086	43.648	76.600	282.334

Графички приказ на движењето на бројот на корисниците на пензија

Според дадениот графикон, произлегува дека повеќе од една половина (57,2%) од вкупниот број корисници на пензија, се корисници на старосна пензија, а другиот дел се однесува на корисници на семејна и инвалидска пензија.

3. Корисници на најнизок износ на пензија

Табела бр. 6: Број и висина на пензијата на корисниците на најнизок износ на пензија

	Број на корисници	Износ на пензија (денари)
Прва група		
Пензии остварени до 31.12.1996	4.808	8.416,00
Пензии остварени од 1997-2001	7.158	6.933,00
Пензии остварени по 2001	18.060	7.433,00
Вкупно прва група (над35 години маж и над 30 години жена)	30.026	
Втора група		
Пензии остварени од 31.12.1996	905	8.190,00
Пензии остварени од 1997-2001	1.949	6.415,00
Пензии остварени по 2001	11.833	6.889,00
Вкупно втора група (над 25 години маж и над 20 години жена)	14.687	
Трета група		
Пензии остварени до 31.12.1996	4.870	7.900,00
Пензии остварени од 1997-2001	7.399	5.895,00
Пензии остварени по 2001	18.096	6.345,00
Вкупно трета група (до 25 години маж и до 20 години жена)	30.365	
Се вкупно	75.078	

Најнискиот износ на пензија се определува независно од висината на пензијата определена врз основа на должината на пензискиот стаж и остварените плати. Тоа значи дека на осигуреникот му се гарантира износ на пензија кој е повисок од пензијата определена од должината на пензискиот стаж и остварените плати. Институтот најнизок износ на пензија, се заснова на принципот на социјална праведност и неговата висина зависи од должината на работниот придонес изразена преку должината на пензискиот стаж и ако истата е пониска на корисникот му се исплатува до најиската пензија.

Во Фондот, со состојба 31.12.2012 се исплаќа минимална пензија на 75.078 корисници, и тоа: 30.365 корисници или 40,4% од вкупниот број на корисници на минимални пензии, од трета група, односно со најмал пензиски стаж (до 25

години маж, односно до 20 години жена), на 14.687 корисници од втора група (над 25 години маж и над 20 години жена), или 19,5% и на 30.026 корисници на пензија од прва група (над 35 години маж и над 30 години жена), или 39,9% од вкупниот број на минимални пензии. Бројот на корисници на најнизок износ на пензија во 2012 година во споредба со 2011 година (77.705) намален е за 3,38%. како резултат на висината на пензиите во поголем износ на новите корисници кои правото на пензија го оствариле во 2012 година.

4. Корисници на паричен надоместок со преостаната работна способност

Во Фондот, на крајот на 2012 година имаше 116 корисници, од кои 94 за време на чекање на вработување на својата или друга соодветна работа, 13 корисници со скратено работно време и 9 корисници поради помал личен доход на друга соодветна работа.

По влегување во сила на измените на Законот за ПИО (Сл. Весник на РМ бр. 153/2007 година), сите корисници на паричен надоместок по основ на преостаната работна способност кои имаа навршено над 50 години живот, се преведоа во инвалидска пензија по основ на намалена работна способност.

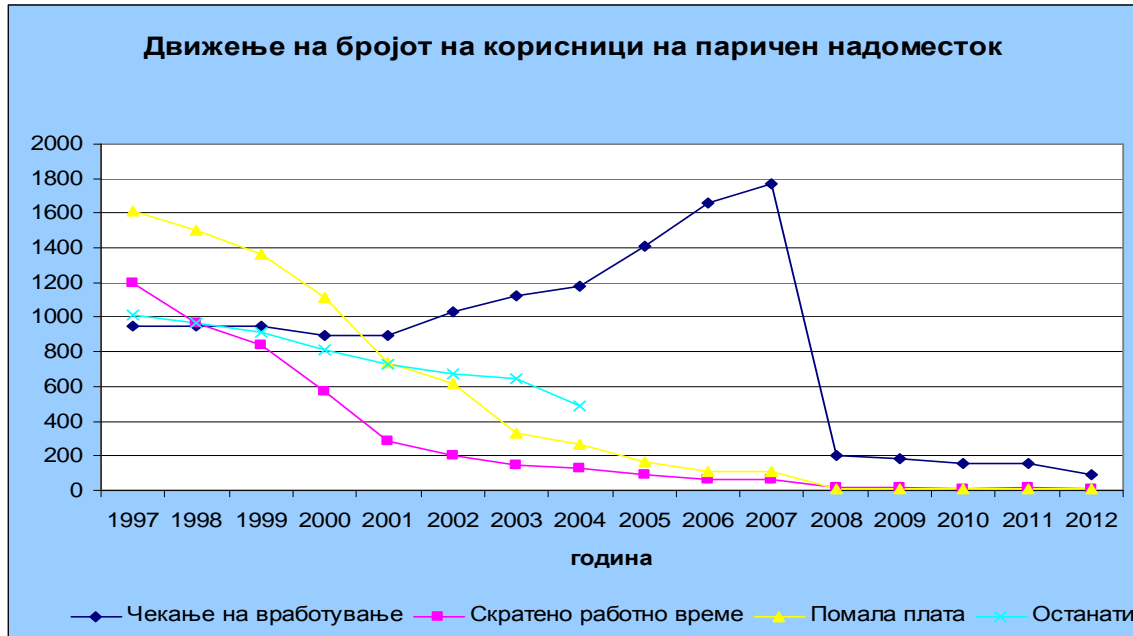
Корисници (со утврдена промена на работно место или скратено работно време), кои немале навршено 50 години живот, останаа и понатаму да работат на друга работа или со скратено работно време, и сеуште користат парични надоместоци.

Постојните корисници на паричен надоместок до вработување, надоместок на плата за работа на друго работно место и скратено работно време, се корисници кои правото го оствариле пред 1997 година и истите како стекнато право го остваруваат во Фондот.

Табела бр.7: Број на корисници на паричен надоместок од 1997-2012 година

Вид на право година	Чекање на вработување	Скратено раб. време	Помала плата	Останати	Вкупно
1997	947	1196	1616	1016	4775
1998	946	972	1501	972	4391
1999	950	837	1364	910	4061
2000	897	573	1115	812	3397
2001	893	286	733	724	2636
2002	1035	200	616	676	2527
2003	1123	147	332	645	2247
2004	1180	130	265	488	2063
2005	1407	90	170	0	1667
2006	1659	63	106	0	1828
2007	1768	67	113	0	1948
2008	202	15	8	0	225
2009	183	14	9	0	206
2010	158	13	6	0	177
2011	145	16	10	0	171
2012	94	13	9	0	116

Во следната табела графички е прикажано движењето на бројот на корисници на парични надоместоци по години

Во 2012 година, за корисниците на парични надоместоци се исплатени средства во износ од 7,24 милиони денари или 10,8% помалку од претходната година.

5. Корисници на паричен надоместок за телесно оштетување

Корисници на паричен надоместок за телесно оштетување се осигуреници кај кои настанало загубување, посуштествено оштетување, или позначителна онеспособеност.

Право на паричен надоместок за телесно оштетување осигуреникот стекнува независно од тоа дали се стекнал и користи некое друго право од пензиското и инвалидско осигурување.

Бројот на корисниците кои примаат паричен надоместок за телесно оштетување во 2012 година изнесуваше 11.365 корисници, од кои 2.045

корисници на единствено право и 9.320 корисници со право на пензија. Бројот на корисниците на телесно оштетување во 2012 во однос на 2011 година е намален за 268 корисници или за 1,02%.

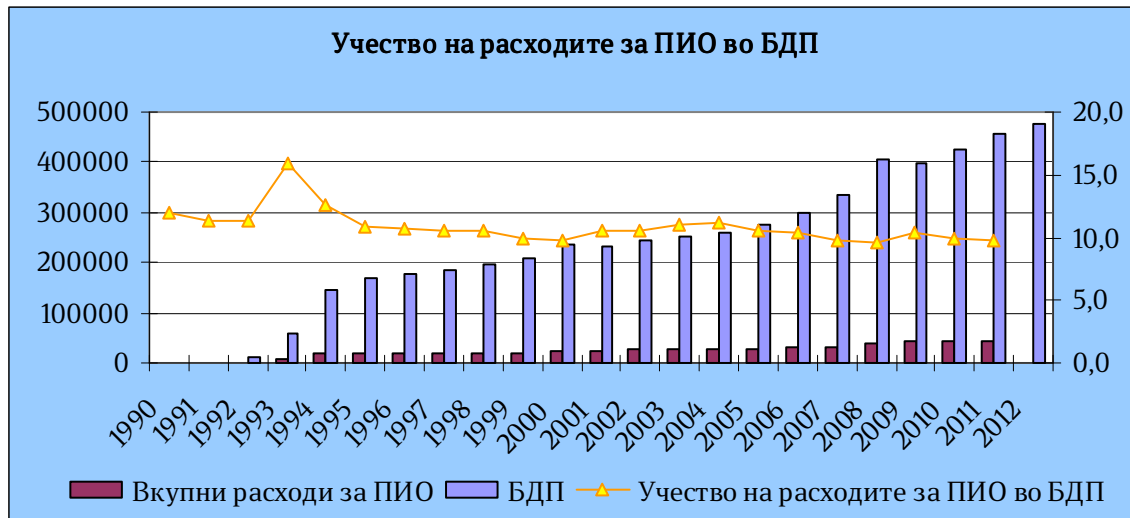
6. Учество на расходите за пензиско и инвалидско осигурување во бруто домашниот производ

Учеството на расходите за пензиско и инвалидско осигурување, бруто домашниот производ и нивниот сооднос е дадено во следната табела:

Табелабр. 8: Расходи за ПИО, БДП и учество на расходите во БДП

Година	Вкупни расходи за ПИО	БДП	Учество на расходите за ПИО во БДП
	во милиони денари		
1990	60,87	506	12,0
1991	104	920	11,3
1992	1.337	11.794	11,3
1993	9.412	59.165	15,9
1994	18.445	146.409	12,6
1995	18.296	169.521	10,8
1996	18.925	176.444	10,7
1997	19.504	186.018	10,5
1998	20.533	194.979	10,5
1999	20.681	209.010	9,9
2000	22.942	236.389	9,7
2001	24.697	233.841	10,6
2002	25.889	243.970	10,6
2003	27.764	253.493	11,0
2004	29.117	258.751	11,3
2005	29.029	276.989	10,5
2006	31.207	298.140	10,5
2007	32.770	333.845	9,8
2008	38.733	405.014	9,6
2009	41.393	396.496	10,4
2010	42.507	425.628	10,0
2011	44.306	455.387	9,7
2012	46.227	476.072	9,7

Учеството на расходите за пензиско и инвалидско осигурување во 2012 година изнесува 9,7%.

Учеството на расходите за пензии во 2012 година е 7,8% во однос на БДП истата година. Значајно за овој параметар е да не се зголемува учеството на пензиите во БДП, бидејќи тоа би значело поголем трошок за пензии во вкупниот БДП и тоа дополнително би го исцрпувало државниот буџет преку зголемување на дефицитот.

III. УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПЕНЗИИТЕ

Во 2012 година, усогласувањето на пензиите се изврши согласно членот 37 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување, и тоа: за 50% од порастот на просечно исплатената плата на сите вработени во Република Македонија и 50% од движењето на индексот на трошоците на живот. Пензиите се усогласуваат од 1 јануари и 1 јули според процентот кој се добива како збир на движењето на индексот на трошоците на животот во претходното полугодие и индексот на порастот на просечно исплатената плата на сите

вработени во Република Македонија во претходното полугодие во однос на полугодие то кое му претходи.

Согласно важечките прописи, а според објавените статистички податоци од страна на Државниот завод за статистика за порастот на платите на вработените во Републиката и Објавата за движењето на трошоците на живот во Република Македонија, пензиите од 1 јануари се усогласија за 0,31% и 1,40% од 1 јули 2012 година, или вкупното усогласување изнесува 1,71% (0,31% од порастот на платите, а 1,40% од трошоците на живот).

Усогласувањето на пензиите во периодот од 2001 до 2012 година прикажано е во следниот преглед:

Табела бр.9: Извршено усогласување на пензиите од 2001-2012 година

Година	Усогласување на пензиите на 1 јануари	Усогласување на пензиите на 1 јули	Вкупно усогласување
2001	1,79%	-	1,79%
2002	0,63%	5,90%	6,56%
2003	2,97%	2,68%	5,72%
2004	0,80%	0,41%	1,21%
2005	-	0,40%	0,40%
2006	0,48%	2,18%	2,67%
2007	0,64%	1,04%	1,69%
2008*	13,00%	7,65%	21,66%
2009	3,50%	2,02%	5,59%
2010	0,30%	1,10%	1,40%
2011	0,75%	2,10%	2,86%
2012	0,31%	1,40%	1,71%

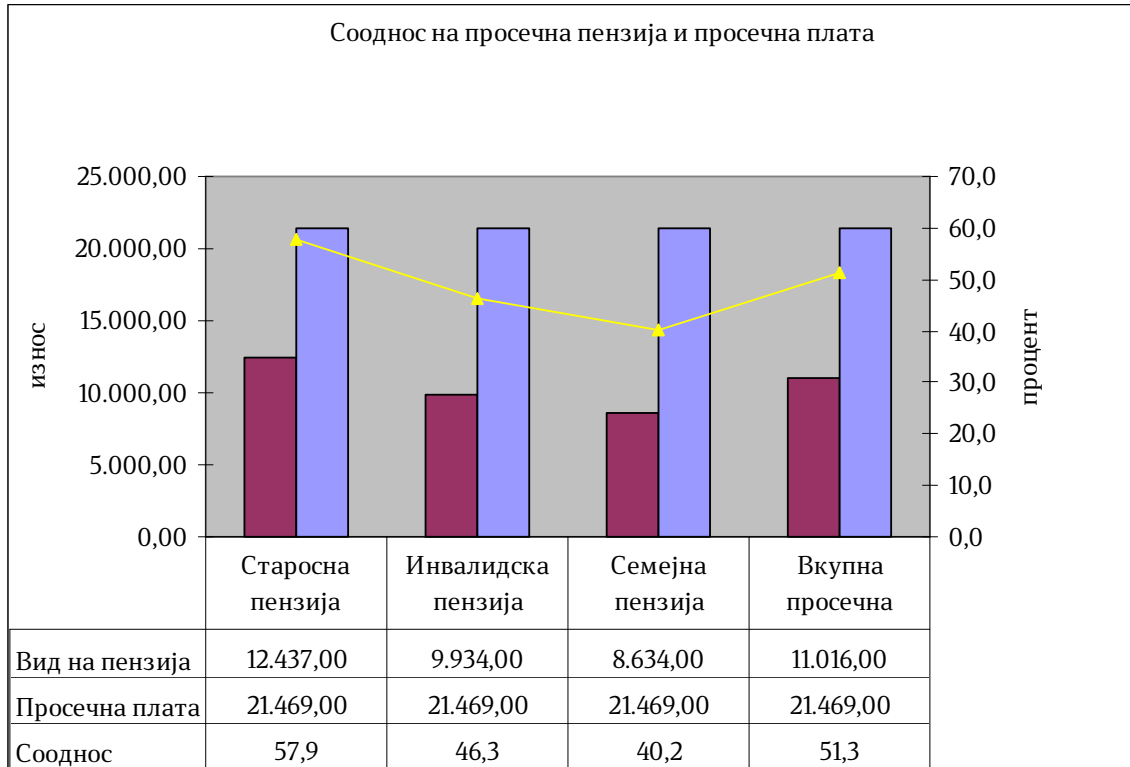
*Редовно и дополнително усогласување

Во периодот од 2001 до 2012 година, најголемо зголемување на пензиите имало во 2008 година, поради дополнителното усогласување на пензиите со Одлука на Владата на Република Македонија, што придонесе да се зголеми реалната вредност на пензиите и да се подобри материјалната и социјалната сигурност на корисниците на пензија.

Со извршените усогласувања на пензиите, просечната пензијата во декември 2012 година (од работничко осигурување) изнесуваше 11.016,00 денари, и истата во однос на 2011 година е повисока за 3,1%. Зголемувањето е резултат на извршените усогласувања на пензиите во 2012 година, како и на висината на пензиите на новите корисници на пензија.

Табела бр.10: Просечните пензии (од работничко осигурување) по видови, во декември 2011 и 2012 година изнесуваат, и тоа:

Вид на пензија	2011	2012	Индекс
	во денари		
Старосна пензија	12.096	12437	102,8
Инвалидска пензија	9.539	9.934	104,1
Семејна пензија	8.473	8.634	101,9
ВКУПНО	10.682	11.016	103,1

Соодносот на исплатената просечната пензија во декември 2012 година (без воени и земјоделски пензии) од 11.016,00 денари и просечната плата исплатена за декември 2012 година во износ од 21.469,00 денари во Републиката, изнесува 51,3%, а во однос на старосната пензија учеството изнесува 57,9%.

Просечната исплатена пензија заедно со воените и минималните земјоделски пензии во декември 2012 година изнесува 11.038 денари, и тоа: 12.390 денари старосна пензија, 10.198 денари инвалидска пензија и 8.693 денари семејна пензија. Вкупната просечна пензија за 2012 година, за сите видови на пензија изнесува 10.870 денари.

Табела бр.11: Просечни плати и просечни пензии (во декември) по видови од 2001- 2012 година

Година	Нето плата	Старосна пензија	Инвалидска пензија	Семејна пензија	Вкупна пензија
	<i>во денари</i>				
2001	10.592,00	7.498,00	5.672,00	5.354,50	6.535,00
2002	11.550,00	7.982,00	6.060,00	5.673,00	6.955,00
2003	11.955,00	8.421,00	6.425,00	5.971,00	7.346,00
2004	12.534,00	8.492,00	6.509,00	6.023,00	7.428,00
2005	13.125,00	8.517,00	6.543,00	6.018,00	7.463,00
2006	13.854,00	8.765,50	6.746,50	6.150,00	7.683,50
2007	15.543,00	8.947,00	6.898,00	6.243,00	7.848,00
2008	17.363,00	10.762,00	8.560,00	7.739,00	9.541,00
2009	20.483,00	11.347,00	9.079,00	8.126,00	10.057,00
2010	21.454,00	11.615,00	9.213,00	8.225,00	10.273,00
2011	21.415,00	12.096,00	9.539,00	8.473,00	10.682,00
2012	21.469,00	12.437,00	9.934,00	8.634,00	11.016,00

Табела бр.12: Учество на пензиите во просечната нето плата

Година	Старосна пензија	Инвалидска пензија	Семејна пензија	Вкупна пензија
2001	70,8	53,5	50,6	61,7
2002	69,1	52,5	49,1	60,2
2003	70,4	53,7	49,9	61,4
2004	67,8	51,9	48,1	59,3
2005	64,9	49,9	45,9	56,9
2006	63,3	48,7	44,4	55,5
2007	57,6	44,4	40,2	50,5
2008	62,0	49,3	44,6	55,0
2009	55,4	44,3	39,7	49,1
2010	54,1	42,9	38,3	47,9
2011	56,5	44,5	39,6	49,9
2012	57,9	46,3	40,2	51,3

Учеството на сите видови пензија во однос на просечната исплатена нето плата по работник, во 2012 во однос на 2011 година, е зголемена од 49,9% на 51,3%.

Табела бр.13: Структура на корисниците на пензија (без воените и минималните земјоделски пензии) по групи на износи на пензии во 2012 година:

Групи на износи	Семејна пензија		Инвалидска пензија		Старосна пензија		Вкупно	
	корисници	структура	корисници	структура	корисници	структура	корисници	структура
до 5.895,00	9.017	11,8	3.117	7,1	10.400	6,4	22.534	8,0
од 5.895,01-8.416,00	41.845	54,6	17.661	40,5	30.093	18,6	89.599	31,7
8.416,01-10.000,00	9.043	11,8	8.234	18,9	22.331	13,8	39.608	14,0
10.000,01-15.000,00	12.188	15,9	10.308	23,6	58.813	36,3	81.309	28,8
15.000,01-20.000,00	3.057	4,0	3.024	6,9	24.892	15,4	30.973	11,0
над 20.000,01	1.450	1,9	1.304	3,0	15.557	9,6	18.311	6,5
Вкупно	76.600	100,0	43.648	100,0	162.086	100	282.334	100

Од 282.334 корисници на пензија, 22.534 корисници или 8,0% примаат пензија до 5.895,00 денари, што преставува најнизок износ на пензија од трета група на најниските износи на пензија, 89.599 корисници на пензија примаат од 5.895,01, до 8.416,00 денари, што претставува највисок износ од прва група на најниските пензии, односно 112.133 корисници на пензија или 39,7% примаат пензија во висина до 8.416,00 денари што преставува највисок износ од прва група на пензија од најниските пензии.

Останатите корисници на пензија примаат пензија и тоа:

- 39.608 корисници или 14,0% примаат пензија од 8.416,00 до 10.000,00 денари,
- 81.309 корисници или 28,8% примаат пензија од 10.000,01 до 15.000,00 денари
- 30.973 корисници или 11,0% примаат пензија од 15.000,01 до 20.000,00 денари,
- 18.311 корисници или 6,5% примаат пензија над 20.000,01 денари.

Табела бр.14: Број на корисници на пензија кои примаат пензија под гарантираниот најнизок износ на пензија од 5.895,00 денари, поради примање на сразмерен дел од други држави, по групи на износи

Групи на износи денари	Корисници	Структура	Кумулатив корисници	Кумулатив структура
до 500,00	1.151	5,1	1.151	5,1
500,01-1.000,00	3.134	13,9	4.285	19,0
1.000,01-1.500,00	1.330	5,9	5.615	24,9
1.500,01-2.000,00	1.172	5,2	6.787	30,1
2.000,01-2.500,00	1.149	5,1	7.936	35,2
2.500,01-3.000,00	1.014	4,5	8.950	39,7
3.000,01-3.500,00	1.013	4,5	9.963	44,2
3.500,01-4.000,00	1.037	4,6	11.000	48,8
4.000,01-4.500,00	1.085	4,8	12.085	53,6
4.500,01-5.000,00	1.080	4,8	13.165	58,4
5.000,01-5.895,00	9.369	41,6	22.534	100,0
Вкупно	22.534	100,0		

Табела бр.15. Висина и број на корисници на најнизок износ на пензија од трета група

Година	Најнизок износ на пензија	Корисници на најнизок износ на пензија од трета група
2000	3.362,00	16.761
2001	3.422,00	19.436
2002	3.647,00	20.565
2003	3.856,00	20.809
2004	3.903,00	21.173
2005	3.918,00	21.577
2006	4.023,00	22.142
2007	4.091,50	22.102
2008	5.262,00	22.342
2009	5.556,00	22.575
2010	5.634,00	22.357

2011	5.795,50	23.841
2012	5.895,00	22.534

Учеството на корисниците на најнизок износ на пензија во 2000 година (16.761) во однос на вкупниот број на корисници на пензија (241.221), изнесуваше 6,9%, а во 2012 година изнесува 8,0%, што укажува на фактот дека е зголемено учеството на корисниците на најнизок износ на пензија, кој се гарантира за корисници на пензија кои пензијата ја остваруваат со најмал пензиски стаж.

IV. ФИНАНСИСКО РАБОТЕЊЕ НА ФОНДОТ

Со Буџетот на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија за 2012 година, како составен дел на Буџетот на Републиката, планирано беше финансиското работење на Фондот да се оствари со избалансирани приходи и расходи. Како основ за остварување на баланс помеѓу приходите и расходите беа макроекономските индикатори за зголемување на приходите од придонесите за 8,5% (5,5% од предвидениот пораст на платите и 3,0% пораст на вработеноста), како и обезбедување средства од Буџетот на Републиката за редовните законски обврски, за транзиционите трошоци и покривање на дефицитот на Фондот. Порастот на плати на вработените, како најзначаен фактор од кој се пресметува и плаќа придонесот за пензиско и инвалидско осигурување и порастот на вработеноста, се од битно влијание за остварување на висината на приходите на Фондот.

На финансиското работење на Фондот влијаеше и примената на стапката на придонес за пензиско и инвалидско осигурување, како и

преземените мерки на Фондот околу наплатата на заостанатите неплатени придонеси заклучно со 2008 година.

Стапката на придонесот за пензиско и инвалидско осигурување во 2012 година изнесуваше 18%, согласно Законот за придонеси од задолжителното социјално осигурување и истата имаше влијание врз остварувањето на приходите на Фондот од придонесите.

Врз работењето на Фондот, влијание имаа и макроекономските индикатори. Меѓутоа, планираните параметри не се остварија, а порастот на платите во 2012 година во однос на 2011 година изнесуваше само 0,2%.

Фондот и во 2012 година преземаше мерки за целосна наплата на заостанатите придонеси за периодот до 31.12.2008 година, за што беше изработен Акционен план со целосно утврдување на неплатениот придонес, блокирање на сметките на обврзниците кои не го платиле придонесот, како и овозможено плаќање на повеќе пати на заостанатите неплатени придонеси. До обврзниците кои не го платиле заостанатиот придонес беа доставувани записници, решенија за задолжување и решенија за блокирање на сметките. И во оваа година продолжи постапката на одобрување заостанатиот придонес обврзниците да го плаќаат на повеќе пати, како и посета на обврзниците од страна на вработените во Фондот со цел да им се укаже какви мерки Фондот ќе превземе доколку не бидат платени заостанатите придонеси за пензиско и инвалидско осигурување за периодот до 31.12.2008 година.

Од превземените мерки во делот на наплатата на заостанатите неплатени придонеси за периодот до 31.12.2008 година, наплатени се средства во износ од над 243,00 милиони денари.

Со средствата што се остварија од придонесите, како и со дозначените средства од Буџетот на Републиката, Фондот во 2012 година оствари вкупни приходи во износ од 46.370,63 милиони денари. Со овие и со пренесените

средства од 2011 година (398,23 милиони денари), Фондот изврши вкупни расходи во износ од 46.226,76 милиони денари.

Фондот во 2012 година редовно ја вршеше исплатата на пензиите во воспоставените рокови, во првата недела од месецот за предходниот месец, со користење на позајмица од Буџетот на Републиката, а истата ја враќаше по исплатата на пензиите и акумулирањето на средствата од придонесите.

Вкупните приходи на Фондот во однос на планираните средства со Буџетот на Фондот за 2012 година, повисоки се само за 0,3%, а во споредба со 2011 година истите се повисоки за 5,5%, заради зголемените трансферни средства за покривање на тековниот дефицит, додека вкупните расходи се на ниво на планираните средства со Буџетот, а во споредба со 2011 година истите се повисоки за 4,3%.

1. Приходи на Фондот

Вкупните приходи на Фондот во износ од 46.370,63 милиони денари се остварени од следните извори на финансирање, и тоа:

- **од изворни приходи** (придонес од плата, бенефициран стаж, придонес од физички лица кои вршат дејност и вработени кај нив, како и од индивидуални земјоделци и Агенцијата за вработување) се остварени средства во износ од 27.744,05 милиони денари или 59,9% од вкупните приходи,

- **средства од Буџетот на Републиката** се остварени во износ од 17.503,34 милиони денари или 37,7% од вкупните приходи,

- **од акцизи** се остварени средства во износ од 851,03 милиони денари или 1,8% од вкупните приходи,

- **од дивиденда** се остварени средства во износ од 3,44 милиони денари и **од продажба на акции и удели** се остварени средства во износ од 119,12

милиони денари или вкупно 122,56 милиони денари кои во однос на вкупните приходи изнесуваат 0,3%.

- **од други приходи** се остварени средства во износ од 149,65 милиони денари, или 0,3% од вкупните приходи.

Придонесот од плата се пресметува и плаќа по стапка од 18% на бруто платата и е основен извор за финансирање на Фондот. Уплатените придонеси Фондот ги распределува меѓу Првиот и Вториот пензиски столб. Распределбата на придонесот меѓу Првиот и Вториот столб со стариот Закон за пензиско и инвалидско осигурување се вршеше во сооднос 65% од вкупниот придонес за пензиско во Првиот столб и 35% за Вториот столб. Меѓутоа, со стапување во сила на новиот Закон за пензиско и инвалидско осигурување, од 08.08.2012 година, се утврди фиксна стапка на придонес за Вториот столб која изнесува 6%.

Во 2012 година од придонесот од плата, остварени се средства во износ од 26.587,97 милиони денари и истите во однос на планираните со Буџетот на Фондот бележат пораст од 1,0% или 261,97 милиони денари, а во споредба со 2011 година се повисоки за 2,8% или 713,94 милиони денари. Учеството на придонесот од плата во вкупните приходи изнесува 57,3%. На зголемувањето на придонесот од плата во 2012 година има влијание и наплатата на заостанатите придонеси, заклучно со 31.12.2008 година, во износ од над 243,00 милиони денари, како резултат на зголемените активности на Фондот за наплата на истите.

Во септември и ноември 2012 година од Буџетот на Републиката, а согласно Законот за претворање на побарувањата на Република Македонија по основ на јавни давачки во траен влог за АД ЕМО - Охрид и Еурокомполит - Прилеп, уплатени се на име придонес за пензиско и инвалидско осигурување, средства во износ од 121,57 милиони денари така што приходот од придонес од

плата во однос на планираните средства во 2012 година е повисок само за 0,5%, а во однос на 2011 година е поголем за 2,3%.

Придонесот од плата по месеци во 2012 и 2011 година се движи според следната динамика:

Табела бр.16: Придонес од плата по месеци

Месеци	Наплатени придонеси		Индекс	Разлика
	2012	2011		
Јануари	1.758,94	1.712,99	102,7	45,95
Февруари	2.188,83	2.102,52	104,1	86,31
Март	2.198,23	2.155,09	102,0	43,14
Април	2.250,13	2.266,58	99,3	-16,45
Мај	2.240,46	2.043,56	109,6	196,90
Јуни	2.118,16	2.172,00	97,5	-53,84
Јули	2.259,96	2.245,71	100,6	14,25
Август	2.185,64	2.098,76	104,1	86,88
Септември	2.231,33	2.188,97	101,9	42,36
Октомври	2.241,60	2.055,36	109,1	186,24
Ноември	2.315,09	2.209,74	104,8	105,35
Декември	2.599,60	2.622,75	99,1	-23,15
Вкупно	26.587,97	25.874,03	102,8	713,94

Од табелата се гледа дека придонесот од плата во 2012 во однос на 2011 година е повисок за 2,8%, а по месеци има поголемо остварување во мај, октомври и ноември 2012 година.

Приходите од придонесот од доходот (346,21 милиони денари), **приходите од физичките лица што вршат дејност и вработените кај нив** (651,03 милиони денари), како и од **индивидуалните земјоделци** (74,59 милиони денари), се остварени во износ од 1.071,83 милиони денари и нивното учество во вкупните приходи изнесува 2,3%.

Приходите од Агенцијата за вработување се дозначуваат по основ на придонесот за невработени лица кои примаат паричен надоместок. Во 2012 година по овој основ се дозначени средства во износ од 84,25 милиони денари и истите во споредба со 2011 година (122,19 милиони денари) се пониски за 37,94 милиони денари или за 31,1%, а нивното учество во вкупните приходи на Фондот изнесува само 0,2%. Овие средства, од година во година, се намалуваат поради намалување на бројот на лицата за кои се плаќа придонес поради измена на законските прописи да се плаќа придонес само за лицата кои немаат 15 години пензиски стаж.

Приходите од акцизите се остварени во износ од 851,03 милиони денари и истите во вкупните приходи учествуваат со 1,8%. Овие приходи се пресметуваат по стапка од 9,18% од нафтните деривати. Во споредба со 2011 година приходите од акцизите повисоки се за 4,6%, а во однос на планираните зголемени се за 7,7%.

Трансферните средства од Буџетот на Републиката се остварени во износ од 17.503,34 милиони денари и истите се во рамките на планираните средства со Буџетот на Фондот (99,2%), а во споредба со остварените приходи во 2011 год. (15.704,97 милиони денари) повисоки се за 11,5%. Доzeichnete средства се однесуваат, и тоа:

- 3.570,11 милиони денари за законски обврски (за корисници на минимални земјоделски пензии, воени пензии, борци пред и по 9.9.1943 година, корисници на товар на Републиката, учители, корисници во КПД, како и за исплата на разлики по основ на усогласувањето од 8% за изминат период согласно пресудата на Врховниот суд на РМ),
- 3.600,00 милиони денари за транзициони трошоци,
- 10.219,22 милиони денари за покривање на тековен дефицит,
- 111,03 милиони денари трансфер од Министерството за одбрана, и

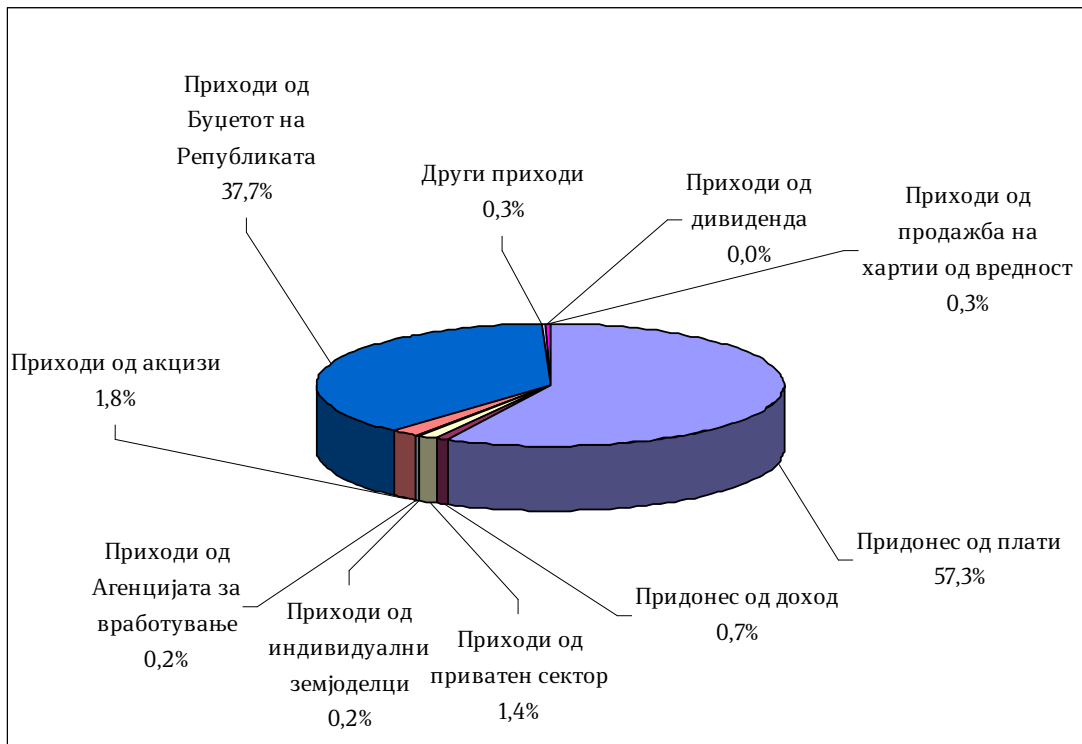
- 2,98 милиони денари за покривање на патните трошоци за бањите.

Учеството на приходите од Буџетот на Републиката во вкупните приходи на Фондот изнесува 37,7%, а учеството на тековниот дефицит во вкупниот трансфер изнесува 58,4% и истиот бележи пораст од година во година. Средствата од Буџетот на Републиката е втор по големина приход и претставува значајна ставка во финансирањето на пензиското и инвалидско осигурување. Приходите од Буџетот на Републиката редовно се дозначуваа, по претходно доставени месечни пресметки од Фондот.

Приходи од дивиденда и од продажба на акции и удели во 2012 година се остварени во износ од 122,56 милиони денари и тоа:

- **Од дивиденда** се остварени средства во износ од 3,44 милиони денари,
- **Од продажба на акции и удели** се остварени средства во износ од 119,12 милиони денари, и истите се пониски и со планираните средства со Буџетот на Фондот и во споредба со остварените средства во 2011 година.
- **Од другите приходи** остварени се средства во износ од 149,65 милиони денари и истите се повисоки за 28,5% во споредба со планираните, а во однос на 2011 година повисоки се за 22,4%.

Структурата на вкупните приходи во 2012 година е следна:

Според дадената структура, најголемо е учеството на придонесот од плата со 57,3%, од Буџетот на Републиката со учество од 37,7%, или по двата основа учеството на приходите изнесува 95,0%, додека од сите останати приходи остварените средства учествуваат со 5,0% во вкупните приходи.

Табела бр.17: Остварените и планираните приходи на Фондот во 2012 година :

Ред. Број	Вид на приход	Буџет за 2012 год.	Остварено I-XII 2011	Остварено I-XII 2012	Индекс 4:2	Индекс 4:3
0	1	2	3	4	5	6
1	Придонес од плата	26.326,00	25.874,03	26.587,97	101,0	102,8
2	Придонес од доход	375,00	346,19	346,21	92,3	100,0
3	Приватен сектор	625,00	611,23	651,03	104,2	106,5
4	Индивидуални земјоделци	60,00	58,91	74,59	124,3	126,6
5	Приходи од Агенцијата за вработување	96,00	122,19	84,25	87,8	68,9
	Вкупно придонеси	27.482,00	27.012,55	27.744,05	101,0	102,7

6	Приходи од акцизи	790,00	813,77	851,03	107,7	104,6
7	Трансфер од Буџет на Републиката	17.638,00	15.704,97	17.503,34	99,2	111,5
8	Други приходи	116,50	122,23	149,65	128,5	122,4
9	Приходи од дивиденда	10,00	7,22	3,44	34,4	47,6
10	Приходи од продажба на хартии од вредност	200,00	276,35	119,12	59,6	43,1
	Вкупни приходи	46.236,50	43.937,09	46.370,63	100,3	105,5

2. Расходи на Фондот

Вкупните расходи на Фондот во 2012 година изнесуваат 46.226,76 милиони денари и истите се на ниво на планираните со Буџетот на Фондот, а повисоки се за 4,3% во однос на извршените расходи во 2011 година.

Расходите на Фондот се однесуваат, и тоа:

- **Расходите за исплата на пензиите** изнесуваат 37.292,59 милиони денари (36.797,75 милиони денари за редовни пензии, 428,87 милиони денари за воени пензии и 65,97 милиони денари за земјоделски пензии) или 80,7% од вкупните расходи.

- **Придонесот за здравствено осигурување** за корисниците на пензија изнесува 4.798,82 милиони денари и истиот во вкупните расходи учествува со 10,4%. Расходите за исплатените пензии заедно со придонесот за здравствено осигурување изнесува 42.091,41 милиони денари и истите во вкупните расходи учествуваат со 91,0%,

- **Расходите за исплата на надоместоците од инвалидско осигурување, интернатското сместување на деца инвалиди и телесното оштетување** изнесуваат 100,65 милиони денари или 0,2% од вкупните расходи. Надоместоците од инвалидското осигурување изнесуваат 7,24 милиони денари и истите во споредба со расходите од 2011 година се намалени за 10,8% како резултат на измените на законските прописи според кои овие надоместоци се трансформираа во инвалидска пензија, а нови права не се остваруваат.

Надоместокот за телесно оштетување изнесува 92,23 милиони денари, а интернатско сместување 1,18 милиони денари.

- **Трансферот на средствата за приватни пензиски фондови** во 2012 година изнесуваат 3.599,49 милиони денари и истите во вкупните расходи учествуваат со 7,79%. Овие расходи се на ниво на планираните средства со Буџетот на Фондот (100,0%), а 3,4% се повисоки во споредба со 2011 година поради зголемување на членовите во приватните пензиски фондови. Бројот на осигурениците-членови во приватните пензиски фондови, на крајот од 2011 година, изнесуваше 296.631 (состојба 31.12.2011 година) и истиот на 31.12.2012 година изнесуваше 323.480 членови, или повеќе за 26.849 членови, поради задолжителното зачленување во приватните пензиски фондови на сите нововработени. Овие средства се надоместуваат од Буџетот на Републиката.

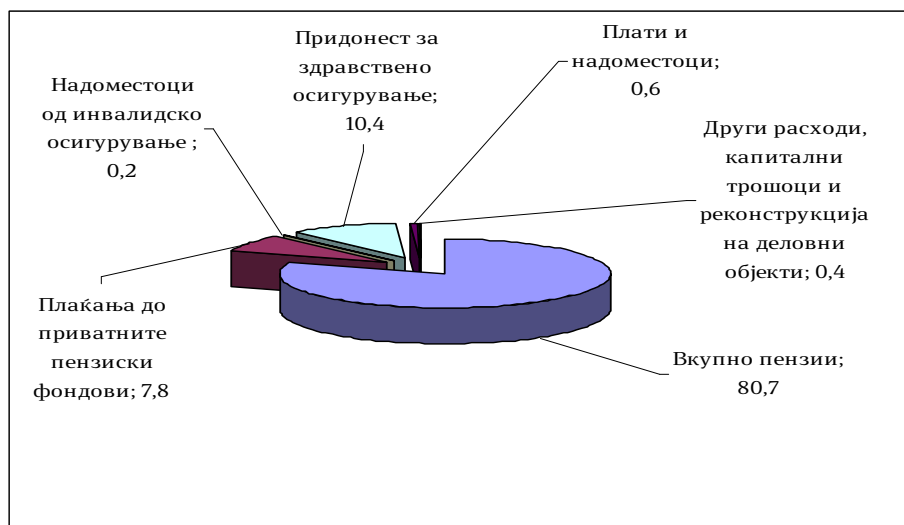
- **Платите на вработените во Стручната служба** на Фондот во 2012 година изнесуваат 257,28 милиони денари, или 0,6% во однос на вкупните расходи. Извршените расходи за платите на вработените во Стручната служба се на ниво на планираните средства (99,8%), а во споредба со 2011 година се пониски за 6,0% поради исполнување на услови на пензија на вработените, а дел од нив го напуштиле Фондот и упразнетите места не се пополнети од причини што, согласно антикризните мерки на Владата на Република Македонија, не се дозволува пополнување на работните места за пензионираниите работници од Фондот. Бројот на вработените со состојба декември 2012 година изнесува 677 вработени.

- **Другите расходи** во 2012 година се извршени во износ од 161,22 милиони денари, или 0,3% во однос на вкупните расходи. Овие трошоци во однос на планираните се извршени со 99,2%, а во споредба со извршените од 2011 година се повисоки за 3,2%.

- **Капиталните трошоци** се извршени во износ од 11,73 милиони денари, кои во споредба со планираните средства за оваа намена во износ од 12,00 милиони денари, преставуваат извршување од 97,8%. Во 2012 година овие средства се потрошени за купување на информатичка и канцелариска опрема.

- **Трошоците за реконструкција на деловните објекти** се извршени во износ од 4,98 милиони денари, и тоа за реконструкција на објектите во Гостивар, Охрид, Пробиштип и Делчево, во домовите за живеење на корисниците на пензија во Свети Николе и Делчево, како и на објектот за одмор и рекреација во Стар Дојран.

Структурата на расходите е следна:

Табела бр.18: Вкупните расходи на Фондот дадени се во следната табела:

Ред. Број	Вид на расход	Буџет за 2012 год.	Остварено I-XII 2011	Остварено I-XII 2012	Индекс 4:2	Индекс 4:3
0	1	2	3	4	5	6
1	Вкупно пензии	37.296,80	35.751,31	37.292,59	100,0	104,3
2	Плаќ.по основ на задол.кап.осиг.	3.600,00	3.482,61	3.599,49	100,0	103,4
3	Надоместоци од инвалидско осигурување	102,40	101,65	100,65	98,3	99,0
4	Придонес за здравствено осигурување	4.800,00	4.524,32	4.798,82	100,0	106,1
5	Плати и надоместоци	257,80	273,81	257,28	99,8	94,0
6	Други расходи, капитални трошоци и реконструкција на деловни објекти	179,50	172,02	177,93	99,1	103,4
	Вкупни расходи	46.236,50	44.305,77	46.226,76	100,0	104,3

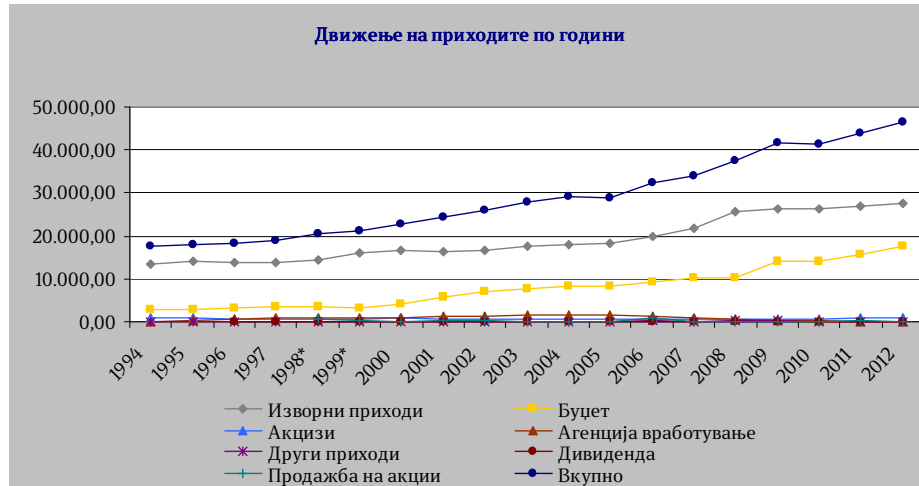
Табела бр. 19: Движење на приходите по години

Година	Изворни приходи	Агенција за вработување	Буџет	Акцизи	Други приходи	Дивиденда	Продажба на акции	Вкупно
1994	13.598,92	35,78	2.944,61	835,15	79,82			17.494,28
1995	14.012,00	274,81	2.830,00	857,50	36,56			18.010,87
1996	13.644,78	535,43	3.289,00	778,87	31,46	47,18		18.326,72
1997	13.735,57	816,26	3.516,00	731,02	32,02	48,38		18.879,25
1998	14.500,28	967,72	3.618,57	693,86	120,87	49,94	569,48	20.520,72
1999	15.979,18	863,91	3.266,07	633,24	43,05	68,68	177,52	21.031,65
2000	16.662,36	1.100,07	4.174,42	802,07	88,22	53,86	15,55	22.896,55
2001	16.419,97	1.126,48	5.744,48	716,09	75,58	39,44	167,54	24.289,58
2002	16.535,92	1.403,34	6.960,91	687,83	29,20	19,68	172,51	25.809,39
2003	17.651,84	1.536,13	7.740,95	677,04	80,13	20,98	20,63	27.727,70
2004	18.034,17	1.718,70	8.486,44	660,97	56,09	20,60	50,91	29.027,88
2005	18.339,08	1.549,89	8.255,08	659,14	62,74	18,13	27,65	28.911,71
2006	19.948,52	1.219,77	9.370,85	661,00	223,75	22,75	962,60	32.409,24
2007	21.914,23	864,98	10.378,52	681,04	151,89	5,88	56,71	34.053,25
2008	25.581,91	773,58	10.181,99	717,40	247,71	21,48	97,63	37.621,70
2009	26.279,53	256,49	14.020,85	744,49	194,11	19,41	74,64	41.589,52
2010	26.137,49	163,90	14.218,12	787,57	112,17	10,00	40,78	41.470,03
2011	26.890,36	122,19	15.704,97	813,77	122,23	7,22	276,35	43.937,09
2012	27.659,80	84,25	17.503,34	851,03	149,65	3,44	119,12	46.370,63

Вкупните приходи во 2012 година, во однос на 1994 година, се зголемени за 165,1%, а во тие рамки изворните приходи се зголемени за 103,4%, а средствата од Буџетот на Републиката за 494,4%. Приходите од Агенцијата за вработување драстично се намалени од 2009 година поради измена на законските прописи,

во однос на стекнување на правото, како и во однос на основиците и процентот на пресметки за остварување.

Во следниот графикон е прикажано движењето на приходите по години:

Табела бр.20: Движење на расходите по години

Година	Пензии	Надоместоци од инвалидско осиг.	Придонес здравство	Стручна служба	Други расходи капитални	Транзициони трошоци	Вкупно
1994	15.404,40	391,66	2.102,03	118,77	427,72		18.444,58
1995	15.684,34	204,11	2.082,07	127,20	198,97		18.295,69
1996	16.223,17	185,26	2.217,54	128,43	170,61		18.925,01
1997	16.694,20	179,22	2.292,43	128,33	209,89		19.504,07
1998	17.730,56	177,48	2.320,67	130,17	174,52		20.533,40
1999	17.757,99	177,80	2.450,13	132,14	163,53		20.681,29
2000	19.745,20	173,44	2.674,37	142,03	206,53		22.941,57
2001	21.282,34	170,19	2.800,73	153,37	290,23		24.696,86
2002	22.252,52	179,85	2.927,64	164,82	352,59		25.880,42
2003	24.028,33	182,89	3.183,98	171,41	197,74		27.764,35
2004	25.108,05	189,07	3.349,18	168,89	301,62		29.116,81
2005	24.970,08	199,61	3.416,82	171,73	272,67		29.028,91
2006	25.410,57	224,98	3.582,45	177,17	486,40	1.325,14	31.206,70
2007	26.305,27	247,79	3.714,03	240,33	385,13	1.877,00	32.769,55
2008	30.953,74	115,58	4.367,89	256,16	549,24	2.490,53	38.733,14

2009	33.537,64	107,53	4.290,57	264,64	260,39	2.932,20	41.392,97
2010	34.437,32	103,52	4.338,25	251,55	203,89	3.172,93	42.507,46
2011	35.751,31	101,65	4.524,32	273,81	172,07	3.482,61	44.305,77
2012	37.292,59	100,65	4.798,82	257,28	177,93	3.599,49	46.226,76

Во периодот од 1994 до 2012 година, исто така, се зголемуваа и расходите, како резултат на зголемувањето на бројот на корисниците на пензија и усогласувањето на пензиите.

Расходите за исплата на пензиите во 2012 година изнесуваа 37.292,59 милиони денари и во споредба со 1994 година се зголемени за 142,1%, платите на вработените се зголемени за 116,6%, а другите расходи бележат намалување, додека вкупните расходи во споредба со 1994 година се зголемени за 150,6%. Од 2006 година, согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, во Фондот започнаа да се реализираат расходи по основ на пренесување средства во приватните пензиски фондови за придонесот за пензиско и инвалидско осигурување за членовите кои пристапиле во приватните пензиски фондови. Овие расходи се зголемени од 1.325,14 милиони денари во 2006 година на 3.599,49 милиони денари во 2012 година или за 171,6%, заради зголемениот број на членови.

Во следниот графикон е прикажано движењето на расходите по години:

3. Финансиски резултат

Во 2012 година, Фондот оствари вкупни приходи во износ од 46.370,63 милиони денари, а вкупните расходи изнесуваа 46.226,76 милиони денари. Вкупните приходи во споредба со 2011 година се повисоки за 5,5%, а расходите за 4,3%, и во споредба со планираните средства и приходите и расходите се на ниво на планираните со Буџетот на Фондот за 2012 година.

Во 2012 година, Фондот оствари вишок на приходи над расходите во износ од 143,87 милиони денари.

Со остварените приходи од придонесите и средствата од Буџетот на Републиката, како и од останатите приходи, Фондот во 2012 година редовно ја вршеше исплатата на пензиите во утврдениот период-првата недела од месецот за претходниот месец, со користење на позајмица од Буџетот на Републиката, која редовно ја враќаше по исплатата на пензиите и акумулирањето на средствата од приходите.

4. Акции и удели

Согласно член 19 од Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал и член 7 од Законот за изменување и дополнување на Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал, Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија поседува акции и удели во претпријатијата кои се приватизираат, согласно наведениот Закон.

Продажбата на акциите и уделите на Фондот е регулирана со Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал, Законот за пензиското и инвалидското осигурување, Уредбата за постапката за продажба на акциите и уделите од вкупниот капитал стекнат по основа на трансформација на претпријатијата со општествен капитал (“Сл.весник на РМ” бр.105/2010 и 12/2012) и Критериумите за продажба на акциите и уделите стекнати врз основа на Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал.

Согласно наведената законска регулатива за продажба на акциите и уделите што ги поседува Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија врз основа на Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал, Управниот одбор на Фондот на предлог на Комисијата за акции и удели, во текот на 2012 година, донесе повеќе одлуки за продажба на акциите и уделите на Фондот и тоа: шест одлуки за продажба на акциите и уделите на јавни берзански аукции и четири одлуки за продажба на акциите на Фондот во пакет со акциите на Република Македонија. За истите, е добиена претходна согласност од Владата на Република Македонија.

Тргувањето со акциите и уделите на Фондот се одвиваше на Македонската берза и заклучно со 31.12.2012 година беа спроведени 10 јавни берзански аукции. На берзанските аукции за продажба беа понудени обични и

приоритетни акции и удели од вкупно 170 акционерски друштва и друштва со ограничена одговорност. Продажбата на акциите на јавните берзански аукции се одвиваше според моделот „на парче“, при што беа склучени вкупно 52 трансакции, со кои се продадоа акциите и уделите од 34 трговски друштва, при што се остварија средства во вкупен бруто износ од 119,12 милиони денари. Овие средства претставуваат околу 59,6% од средствата во износ од 200,00 милиони денари кои беа предвидени по овој основ со Буџетот на Фондот за 2012 година.

Во согласност со член 193 став 7 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување, Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија ја известува Владата на Република Македонија за продажбата на акциите и уделите од вкупниот капитал стекнат по основа на трансформација на претпријатијата со општествен капитал на секои три месеци во тековната година.

5. Наплата на заостанатите ненаплатени придонеси

Со измената на законската регулатива од 2009 година и преминувањето на надлежноста за наплата на придонесот за пензиско и инвалидско осигурување и контролата на неплатените придонеси во Управата за јавни приходи, во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување остана надлежноста за наплата на заостанатите долгови заклучно со 31.12.2008 година, како и можноста за дополнителна контрола на утврдувањето на податоците за придонесите, согласно утврдените сопствени потреби.

Стручната служба на Фондот врз основа на состојбата со неплатените придонеси на обврзниците, води постапка за наплата на неплатените придонеси само на активните обврзници согласно законската регулатива, додека за пасивните (ликвидирани) обврзници не води постапка, бидејќи од

истите не може да го наплати придонесот, а за обврзниците над кои се отворени стечајни постапки, за неплатениот придонес заклучно со 31.12.2008 година, Фондот поднесува пријава на побарување во стечајна постапка.

Стручната служба на Фондот во 2012 година имаше многубројни активности за наплата на заостанатите неплатени придонеси од обврзниците кои се активни и имаат долгови до 31.12.2005 година и од 1.1.2006 до 31.12.2008 година. Извршени се повторни контроли за да се утврди точниот износ на неплатениот придонес, а посебно да се утврди неплатениот износ на придонесот, согласно податоците добиени од матичната евиденција за периодот за кој не е утврден пензискиот стаж на осигуреникот и посебно за стажот до 31.12.2005 година.

Со извршените контроли, точно се утврдени вкупните износи на побарувањата за неплатен придонес и вкупниот број на субјекти-обврзници за плаќање на истиот, кој заклучно со 31.12.2012 година изнесуваше 10.091.813.039,00 денари.

Во текот на 2012 година, Фондот водеше постапка за наплата на заостанатите придонеси до 2008 година, и тоа како по редовен, така и по присилен пат и е наплатен придонес и камата за ненавремено плаќање на придонесот, средства во износ од околу 243,00 милиони денари што е за 91,00 милиони денари помалку во однос на 2011 година кога е наплатен придонесот од 334,00 милиони денари.

Од овие средства, 32,93 милиони денари се однесуваат за целосна наплата на долгот по основ на заостанат придонес и камати за ненавремено плаќање од 998 субјекти, додека останатиот дел е за делумна наплата до 31.12.2012 година по разни субјекти.

Од извршените анализи констатирано е дека долгот на обврзниците се движи од 500.000 до над еден милион денари. Најголем број на обврзници се

со долг до 100.000 денари, а помал е бројот со неплатен долг од над 1.000.000 денари.

Во 2012 година Фондот достави барање за достава на податоци за поднесени барања за учество во стечајните постапки од 1.1.2009 година. Од страна на Управата за јавни приходи беа добиени податоци за поднесени барања за учество во стечајните постапки, но беше констатирано дека кај одделни барања во износот на стечајното побарување не беше засметана и каматата за ненавремено плаќање на придонесот која е составен дел на придонесите и им беше укажано дека, доколку не се побарува и наплатува и камата за нередовно плаќање на придонесот доведува до непризнавање на стажот во матичната евиденција на Фондот.

Стручната служба на Фондот, исто така, во 2012 година работеше и на неалоцираните уплати на придонесите, кои доколку не се правилно распоредени по субјекти и осигуреници, Фондот не може да ги користи.

За таа цел, е доставена информација до Владата која по разгледување на истата, го задолжи Министерството за труд и социјална политика во соработка со Управата за јавни приходи, Фондот на ПИОМ и Агенцијата за вработување на Република Македонија да ги разрешат проблемите околу нераспределените средства од уплатените придонеси, а се однесуваат на непостоење на пријави M11/1, M11/2, M1, M2 и променети матични броеви. Со тие активности, дел од неалоцираните средства во 2012 година се распределени, а дел се пренесени за распределба во 2013 година.

Од голема важност за Одделението за наплата на придонеси во 2012 година, е Заклучокот на Владата, со кој го задолжи Централниот регистар да склучи Договор за меѓусебна соработка со Фондот, така што со тоа е овозможено да се добиваат бесплатни податоци за обврзниците, кои се активни, а кои се избришани од евиденција. На тој начин, без трошоци, ќе се добиваат податоци и нема потреба од посети и губење време за фирмите кои се

избришани, а референтите целосно ќе се посветат на активните фирми од кои реално може да се очекува наплата на придонесот од изминатиот период до 31.12.2008 година кој е во надлежност на Фондот.

6. Информирање

Досегашниот начин на двонасочно информирање во Фондот, ги потврди веќе практикуваните методи и ги афирмира остварените резултати. Имено, поаѓајќи од основната определба дека само добро информиран вработен дава резултати во работата и ја искажува својата силна посветеност на работното место, тоа е наша водилка во информирањето како неделлив дел од севкупната програма за работа на нашиот Фонд.

Ако се знае дека работата на Фондот е од општ државен интерес, и дека корисници на нашите услуги се граѓаните (во најширока смисла на зборот) како осигурениците од една и работодавачите во општествениот и приватниот сектор од друга страна, недвосмислено се потврди веќе изградениот комплексен модел на информирање преку печатениот медиум за вработените во Централата, филијалите и деловниците во Фондот (весникот „Информатор“) и електронскиот медиум за граѓаните и фирмите со вработените (нашата Веб-страница).

Ако кон погорното се додадат покренатите владини проекти, како „Таен клиент“, „Граѓански дневник“, „Семафор“, „Нема погрешна врата“, „Едношалтерски систем“, „Барометар за квалитет на институции“, од кои поединечно може да се извлечат одделни конкретни сознанија за насоката во која треба да се одвиваат нашите работни активности, тогаш може да се каже дека на информативен план, во 2012 год. во Фондот на ПИОМ се остварени значајни и афирмативни резултати.

Во 2012 година беа подготвени 6 броја, на 72 печатени страници од интерното гласило „Информатор“, наменето за вработените во Фонд, а кое се печатеше во 300 примероци на македонски и 150 примероци на албански јазик. Во ова гласило објавени се 65 текстови од сите новинарски жанрови (информации за работата на Управниот одбор и менаџерскиот тим, интервју, коментари, вести од меѓународната соработка, од пензионерската политика во странство и др.), кои најдоа на широк прием кај вработените. „Информаторот“ беше и читанка-мобилизатор за нови зафати, но и стручно гласило од кое можеше да се согледа севкупната пензиска реформа во Република Македонија и перспективите на тој план.

Групата за комуникации во 2012 година беше ангажирана и за максимално афирмирање на работата на Фондот во печатените медиуми. Како резултат на тоа, произлезе и објавувањето серија текстови директно посветени на работата на Фондот во месечниот весник „Пензионер плус“. Од 12-те текстови објавени во 8 броја од весникот, беше воспоставена добра комуникација со пензионерите, особено во реализацијата на одделни активности, како бањскиот одмор за пензионерите со мали пензии, работата на пензионерските домови во сопственост на нашиот Фонд и друго.

Во делот на електронското информирање и улогата на Веб-страницата на Фондот, таа и понатаму останува да биде во директна функција на осигурениците, обврзниците, пензионерите и вработените во Фондот, преку пласирање на целосни и квалитетни информации, давање толкувања за одделни практични прашања, како и обезбедување брз, точен и современ пристап до сите важни информации од работата на органите и службите на Фондот.

И во 2012 година, продолжи да се применува и спроведува документот „Граѓански дневник“ на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување, како ефикасен инструмент за подобрување на јавните услуги. Имено, во

рамките на овој проект, преку Веб-страницата на Владата на Република Македонија, www.uslugi.gov.mk, од граѓаните на Републиката до Фондот беа поставени 150 прашања од областа на остварувањето права од пензиското и инвалидско осигурување, на кои најдоцна во рок од 5 дена, беа доставени компетентни и стручни одговори. Исто така, согласно овој инструмент, на влезот од Централата, филијалите и деловниците на Фондот поставени се сандачиња со формулари-прашалници за граѓаните-корисници на нашите услуги, кои тие ги пополнуваат и го искажуваат нивното мислење за работата, односот, услужливоста и стручноста на вработените во Фондот. Пополнетите формулари по електронски пат редовно се испраќаа до Министерството за информатичко општество и администрација, за разгледување на седниците на Владата на Република Македонија.

Услугите на вработените во Фондот, во 2012 година беа оценувани и преку владиниот проект „Семафор“. Имено, на шалтерите во Фондот поставени се 18 апарати за гласање за оценка на работата на шалтерските работници. Во 2012 година, во Фондот гласале 8.625 граѓани, од кои 6.955 (80,6%) – задоволни, 314 (3,7%) – незадоволни и 1.356 (15,7%) – неутрални.

Меѓутоа, она што треба посебно да се истакне е кооперативната и плодна соработка со Министерството за труд и социјална политика, чии проекти насочени за пензионерите, доследно ги спроведуваше Фондот. Тие беа афирмирани не само во „Информаторот“ и во „Пензионер плус“, туку и пошироко во републичките гласила.

Исто така, за работа беа објавувани текстови и во дневниот печат и во електронските медиуми и на македонски и на албански јазик. Тоа беше резултат, пред сè, на почетокот на реализацијата на одделни активности, како што е добивањето на пензионерски дом во Чаир во сопственост на Фондот, потоа за средбата на директорите на фондовите за пензиско и инвалидско

осигурување од поранешните ЈУ-републики, како и бројни прес-конференции, огласи за продажба на акциите и уделите на Фондот и друго.

И, во 2012 година се продолжи со редовното преведување на материјалите од македонски на албански јазик за седниците на Управниот одбор, „Информаторот“, Веб-страницата и други документи од работата на Стручната служба на Фондот (Годишниот извештај, решенија, барања за остварување на правата од пензиското и инвалидското осигурување.). Во 2012 година беа преведени сите материјали за одржаните 24 седници на Управниот одбор на Фондот, 65 текстови за „Информаторот“, огласи за продажба на акции и удели, објавените текстови за Веб-страницата на Фондот, а се реализира и симултан превод за секоја седница на Управниот одбор.

Што се однесува до работата на Библиотека, и во 2012 година, продолжи снабдувањето со нова уметничка и стручна литература, лектирни изданија, Службен весник на Република Македонија, изданијата на новите закони и др. односно, продолжи давањето на услуга – читање на книги на вработените, посебно на лектирите, белетристиката и друго.

Во рамките на Групата за комуникации, активно работеше Комисијата за заштита на правото за јавен пристап до информации на Фондот, како посредник при остварување на правото за слободен пристап до информациите на Фондот, како имател на информации, односно акт. Притоа, се водеше секојдневна усна комуникација, како и писмена кореспонденција со баратели на информации. За работата на оваа Комисија за 2012 година е изготвен Извештај кој е составен дел од Годишниот извештај на Комисијата за заштита на правото за јавен пристап на информации при Владата на Република Македонија. Во Извештајот се содржани дадените информации од јавен карактер на ниво на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување, а се однесуваат главно на остварување на правата од пензиското и инвалидско осигурување, износот на пензиите, користењето на бањско-климатската

рекреација. Во 2012 година, до Фондот беа поднесени вкупно 32 барања, од кои на 15 барања позитивно е одговорено, 9 барања се со негативен одговор, а 8 барања се препратени.

Во Фондот, заради подобра комуникација со граѓаните, работи и Кол-центарот, (02/15215), кој е отворен за јавноста секој работен ден, преку кој се даваат одговори на сите поставени прашања од страна на физичките или правните лица.

V. ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВАТА И СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРУВАЊЕ

1. Решавање на барања во прв степен

Во текот на 2012 година во филијалите на Стручната служба на Фондот, беа поднесени вкупно 32.561 барања за остварување права од пензиското и инвалидско осигурување, од кои 20.906 први барања за остварување право на пензија (од нив 12.500 за старосна пензија, 2.886 за инвалидска пензија и 5.520 за семејна пензија), 3.422 барања за остварување права од инвалидското осигурување (телесно оштетување, не постои инвалидност, професионална неспособност за работа, општа неспособност за работа) и 8.233 повторни барања.

Табела бр.21: Вкупен број на поднесени и решени барања по видови, со состојба 31 декември 2012 година

Ред. број	Опис	Нерешени барања на почетокот на годината	Број на поднесени барања во 2012 год.	Вкупно за решавање	Решени барања		Решени барања до 30 дена		Нерешени барања на крај на годината	
					број	%	број	%	број	%
1	Први барања за остварување на пензија	662	20.906	21.568	20.850	96,7	18.975	95,3	718	3,3
2	Барања од инвалидско осигурување	51	3.422	3.473	3.469	99,9	2.995	86,3	4	0,1
3	Останати барања	18	8.233	8.251	8.021	97,2	7.693	95,9	230	2,8
	Вкупно	731	32.561	33.292	32.340	97,1	29.663	97,0	952	1,5
	Решени барања од 35 до 60 дена по сите основи						2677	3,0		
	Вкупно решени барања						32.340			

Во текот на 2012 година вкупно решени се 32.340 барања по сите основи за остварување права од пензиското и инвалидско осигурување, од кои 20.850 први барања за остварување право на пензија.

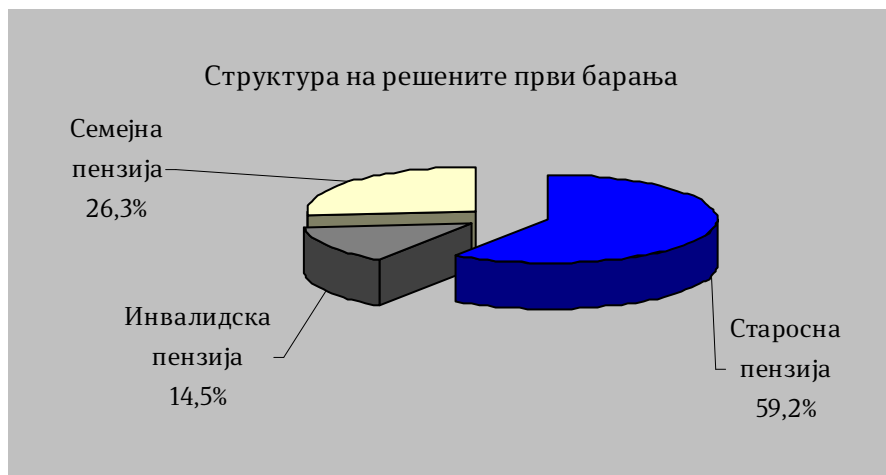
Бројот на поднесените први барања за остварување право на пензија во 2012 во споредба со 2011 година, е зголемен за 2.101 барање, или за 11,2%. Зголемемиот пораст на поднесените, како и на решените барања, особено кај старосните барања, се должи на фактот дека голем број осигуреници го искористија правото да се пензионираат пред донесувањето на новиот Закон за пензиското и инвалидското осигурување, кој почна да се применува од 8

август 2012 година, во кој беа намалени или укинати условите при остварување на правата.

Во 2012 година, со примената на Проектот за техничка поддршка за дизајнирање на новите процеси за остварување на права и исплата на пензии, се вовеле целосно автоматизиран процес на работењето. Посебно треба да се истакне дека со дополнително ангажирање и организирање кај инвалидските комисии и покрај неекспираноста на лекарските комисии, со намален број на ресурси редовно ја извршија својата функција во интерес на корисниците на правата и остварија ажурност во работата со решавање на заостанатите предмети од 2011 година и обезбедија скратување на роковите на минималните термини. Во 2012 година, постигната е ажурност во траењето на постапката за оцена на работната способност и во делот на непосредниот преглед и во донесувањето решенија. Од вкупно решени први барања за инвалидска пензија (3.024), во рок до 30 дена, решени се 2.425 барања, а 599 барања од вкупно решените барања решени се во период од 35 дена до 6 месеци.

Во 2012 година, заедно со пренесените барања од 2011 година, вкупно за решавање имаше 21.568 први барања, од кои решени се 20.850 или 96,7%. Постапката за решавање на барањата трае до 30 дена, од 30-40 дена и од 40-60 дена. Во рок од 30 дена решени се 18.975 барања, или 91,0%, а од 35 до 60 дена решени се 1.875 барања или 9,0%. Барањата кои се целосно комплетирани, се решаваат веднаш (до 30 дена), додека за предметите нецелосно комплетирани, постапката трае подолго, односно до обезбедување на податоците од подносителот на барањето за потврдување на пензискиот стаж за лицата кои работеле во приватни фирми.

Во 2012 година, од вкупно 20.850 решени први барања, 12.350 се однесуваат на старосна пензија или 59,2%, 3.024 или 14,5% се за инвалидска пензија и 5.476 барања или 26,3% за семејна пензија. Структурата на решените барања дадена е во следниот графикон:

На крајот на 2012 година имаше нерешени 718 барања или 3,3% од вкупниот број за решавање. Најголем заостаток на нерешени барања има во филијалите и тоа: во Куманово (256), Штип (127), Охрид (91), Прилеп (65), и Кочани (60), поради некомплетираноста на предметите во врска со стажот и платите кои се битни елементи за остварување право на пензија.

Бројот на поднесените барања за остварување права од инвалидското осигурување (телесно оштетување, не постои инвалидност и професионална и општа неспособност за работа) во 2012 година, изнесува 3.422 барања и заедно со нерешените 51 барање од 2011 година, вкупно за решавање имаше 3.473 барања. Од овој број решени се 3.469 барања, а нерешени на крајот на годината останале само 4 барања.

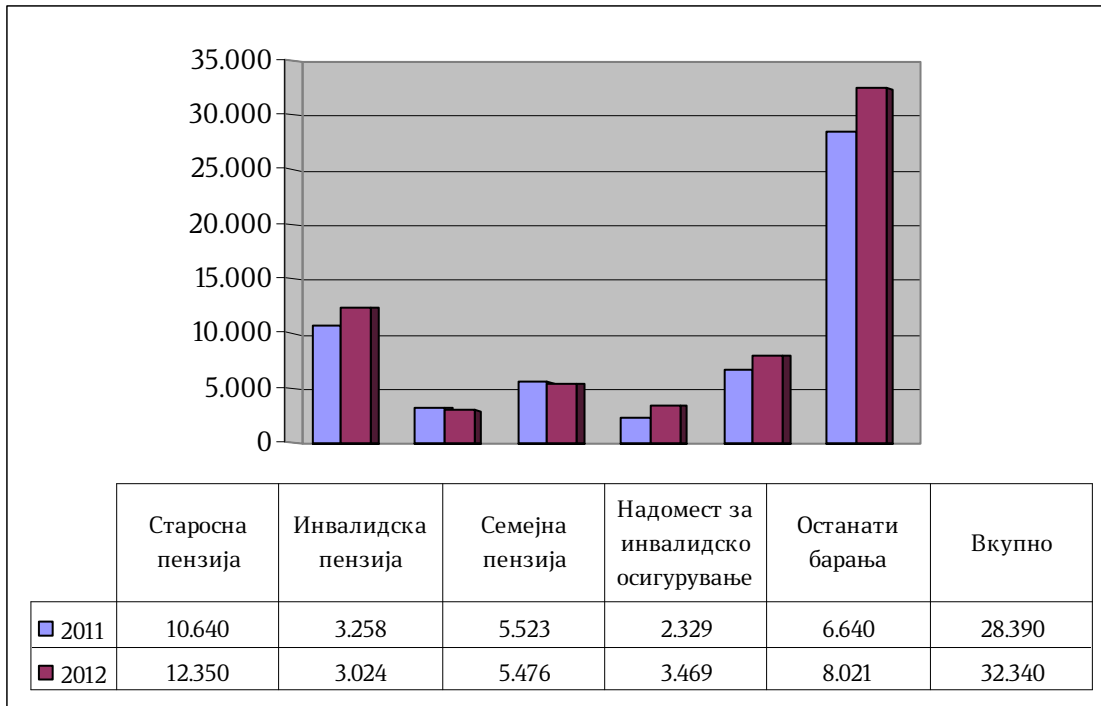
Во 2012 година, поднесени се 8.233 останати барања и заедно со нерешените 18 барања од претходната година, вкупните барања изнесуваат 8.251 барање. Од нив, решени се 8.021, а останале за решавање 230 барања. Поднесените останати барања се однесуваат на обнова на постапка поради дополнително утврден пензиски стаж или уплатен придонес, заради воспоставување на претходно запрена пензија во исплатата по разни основи (поради вработување, смрт, престанок на школување и друго), поради промени во името или презимето на корисникот на пензија која претходно се исплаќала на старател- полномошник, промена на ЕМБГ на корисникот на пензија, поради

вклучување или исклучување на член на корисник на семејна пензија, поради донесување конечно решение по обезбедување докази и друго.

Вкупно решените први барања за остварување на старосна, инвалидска и семејна пензија, барања од инвалидско осигурување, како и останатите барања, во 2012 година, изнесува 32.340 барања и во споредба со 2011 година (28.390) зголемени се за 3.950 барања, или за 13,9%, и истите се дадени во следната табела:

Табела бр.22

Вид на пензија	2011	2012	Индекс
Старосна пензија	10.640	12.350	116,1
Инвалидска пензија	3.258	3.024	92,8
Семејна пензија	5.523	5.476	99,1
Надомест за инвалидско осигурување	2.329	3.469	148,9
Останати барања	6.640	8.021	120,8
Вкупно	28.390	32.340	113,9

Бројот на решените барања за старосна пензија во 2012 година во однос на 2011 година зголемен е за 16,1%, поради зголемениот број на поднесени барања за остварување на право на старосна пензија.

2. Постапување на Одделението за надзор и инструктажа и бенифициран работен стаж во 2012 година

Во 2012 година, Одделението за надзор и инструктажа ги извршуваше следните активности:

1. Целосна имплементација на проектот “ Решавање на правата и исплата на пензиите“

Во рамките на овој проект, како Одделение за надзор и инструктажа, со спроведувањето на овој проект, преземаше низа активности за разрешување на

настанатите проблеми во филијалите при донесување на автоматските решенија и тоа:

- изготвени се процедури за секој дел од постапката на донесување решенија од архивата на филијалата до целосната патека на донесување на решение,

- доставени се посебни барања до изработувачот на софтверот за некои специфични случаи кои не беа претходно предвидени и начин за нивно разрешување,

- доставувани се барања до ИТ за корегирање на грешки при погрешни заведувања или пополнување на П-пријавите, подготвени се упаства, процедури за постапување на филијалите во постапка на остварување право на инвалидска пензија, согласно препораките на Државниот завод за ревизија,

- подготвени се насоки за постапување на филијалите во управна постапка за остварување на права од пензиското и инвалидско осигурување,

- подготвен е Правилник за организацијата, составот и работата на Комисијата за оцена на работната способност заради потребата од скратување на постапката за оцената на работната способност и Одлуката за задолжителен обем на медицинска и друга работна документација за остварување права од пензиското и инвалидско осигурување. Овие два подзаконски акти се донесени согласно новиот текст на Законот за пензиското и инвалидското осигурување.

2. Во 2012 година, се донесе нов Закон за пензиско и инвалидско осигурување (Сл.Весник 98/2012), поради што се наметна потребата од изготвување на целосно нов софтвер за донесување на решенија, од причини што во истиот имаше доста новини како во поглед на дефинирањето на инвалидноста, така и во начинот на донесување на решенијата за остварување на правата од ПИО, и истиот беше усогласен со Законот за работни односи каде се дефинирани

условите за остварување на правата во однос на потребниот стаж и додатокот за инвалидноста.

Подготвени се насоки и упатства за правилна примена на новиот Закон за пензиското и инвалидското осигурување и тоа за: начинот и условите за остварување право на инвалидска пензија, пресметка на висината на пензијата, остварување право на старосна пензија за индивидуалните земјоделци и друго.

3. Во делот на стажот за осигурување со зголемено траење, измените во намалувањето на старосната граница се состојат во тоа што, за различни степени на зголемување на стажот вкупното намалување на старосната граница е збир од пропорционалното намалување за секој поединечен период за кое нешто, поради специфичноста и правилната примена на одредбите, е подготвено посебно Упатство за постапување во филијалите при донесување на решенија за остварување на старосна пензија со намалување на старосната граница.

4. Спроведена е акција за корисниците на пензија кои не дале изјава за задршки за Солидарен фонд, а поднеле барања во минатите години за исплати на Солидарен фонд со дополнителни согласности, да се воведат електронски во системот и да им се задржуваат средства за Солидарен фонд-посмртна помош од пензијата.

5. Имплементација на Проектот - Едношалтерски систем, во кој е вклучен и Фондот преку размена на податоци и документи по службена должност. Изготвени се процедури и договори, спроведени се обуки на вработените задолжени во филијалата во Скопје и е тестиран системот.

6. Постапување по претставки

Во 2012 година, одговорено е на вкупно 198 претставки во врска со остварувањето на правата од пензиското и инвалидско осигурување, на барање, и тоа: 7 претставки од Владата на Република Македонија – од Кабинетот на претседателот на РМ, 24 претставки од Министерството за труд и социјална политика, 17 претставки од Владата на Република Македонија, 65 претставки од Народниот правобранител и 85 претставки од странки. Најголемиот дел од претставките се по барање на странките и други надлежни институции за остварување на правата од пензиското и инвалидско осигурување.

7. Стаж на осигурување што се смета со зголемено траење

Во 2012 година, до Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија, од работодавачите има покрената постапка во 2 (две) први барања за утврдување на работните места на кои стажот на осигурување се смета со зголемено траење и тоа:

1. „Детонит“ ДООЕЛ –Радовиш за 4 работни места ,
2. РЖ „Техничка контрола“ – Скопје за 1 работно место.

Фондот по основ на приложената документација обезбедува мислење (рецензија) која постапка сè уште е во тек .

Исто така, во текот на годината примани се странки и давани им се упатства и појаснување во врска со остварувањето на правото на стаж за осигурување со зголемено траење, согласно Законот за ПИО и Правилникот за работните места на кои стажот на осигурување се

смета со зголемено траење донесен од страна на Министерот за труд и социјална политика.

3. Остварување на правата според меѓународни договори за социјално осигурување

И во 2012 година, Фондот на ПИОМ, продолжи со извршувањето на тековните работи во спроведувањето на билатералните договори за социјално осигурување како надлежен орган за остварување на правата од пензиското и инвалидско осигурување при примена на меѓународните договори за социјално осигурување.

Во 2012 година, Фондот на ПИОМ, учествуваше со свој претставник на државните преговори за склучување на меѓународни договори за социјално осигурување и тоа:

- Во март 2012 година во Тирана- Албанија се одржа втор круг на преговори меѓу македонската и албанската делегација и беше разгледан нацрт текстот на Договорот за социјално осигурување помеѓу Република Македонија и Република Албанија;

- Во април 2012 година, исто така, во Скопје се одржаа разговори помеѓу македонската и делегацијата од Република Српска од Фондот за пензиското и инвалидското осигурување на двете држави, а во врска со примената на Договорот за социјално осигурување помеѓу Република Македонија и Босна и Херцеговина.

- Во ноември и декември 2012 година, во Скопје, се одржаа преговори по нацрт-текстот на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и на Република Косово за потврдување на периодите на осигурување за остварување право на пензија предложено од македонската страна.

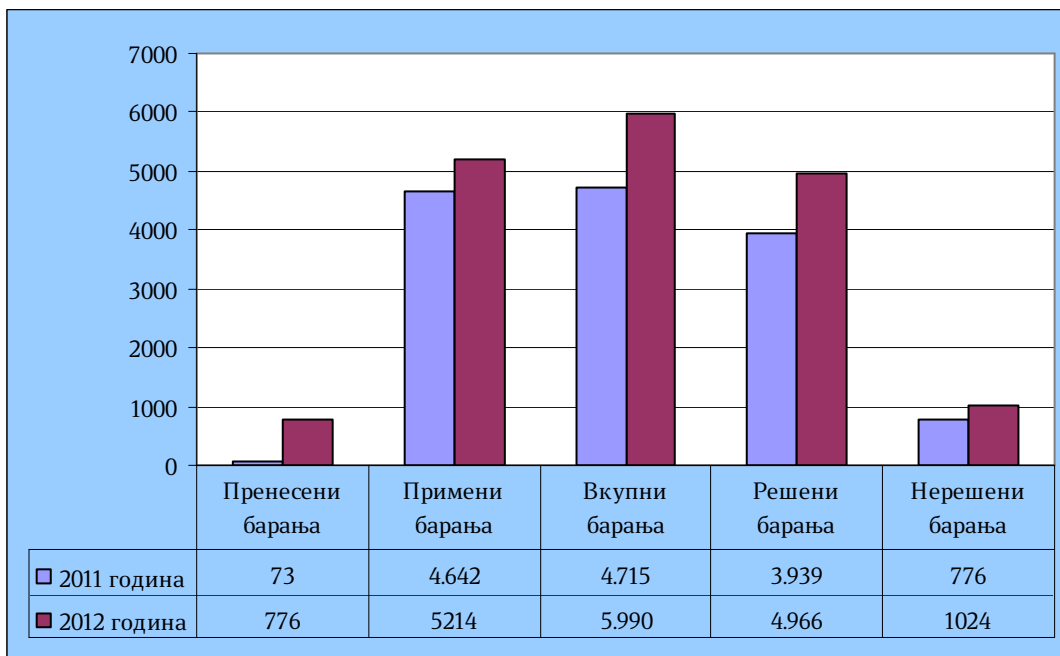
- На 8 и 9 мај 2012 година, во Скопје, се одржаа Советодавни денови помеѓу претставниците на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија и Германското социјално осигурување. На оваа средба потребни информации добија околу 140 граѓани.

- На 8 и 9 ноември 2012 година, во Скопје, се одржа Третата средба на директорите на фондовите на пензиското и инвалидското осигурување од државите настанати на територијата на поранешна СФРЈ, на која, покрај другото, се разгледуваше можноста за електронската размена на податоците помеѓу носителите на социјалното осигурување, меѓусебното информирање за измените на прописите во областа на пензиското и инвалидско осигурување од страна на сите носители на социјално осигурување, прашањата при спроведувањето на билатералните договори за социјално осигурување, почесто одржување средби на ниво на органи за врска како и одржување на отворени денови и продолжување на овие средби на ниво на директори.

Во Одделението за спроведување на меѓународни договори за социјално осигурување во Централата на Стручната служба, во 2012 година, од осигуреници или преку странски носители на осигурување поднесени се 3618 први барања, а во 2011 година 4.642 први барања за остварување права од пензиското и инвалидско осигурување, односно 1024 барања помалку или 22,1% помалку и 1596 други барања (барања за обнова на постапка, скратени решенија за семејна пензија и за најнизок износ на пензија) или вкупно се примени 5214 барања. Покрај овие, во 2012, останаа нерешени и 776 барања од 2011 година, така што вкупниот број на барања за решавање изнесува 5.990. Од вкупниот број, решени и контролирани се 4.966 барања, или 82,9%, а нерешени на крајот на годината останале 1024 барања или 17,1%.

Табела бр.23: Број на барања за решавање и решени барања

Ред. број	Опис	2011 година	2012 година	Индекс 2012/2011
1	Пренесени барања	73	776	
2	Примени барања	4.642	5214	112,3
3	Вкупни барања	4.715	5.990	127,0
4	Решени барања	3.939	4.966	126,0
5	Нерешени барања	776	1024	

Бројот на решените барања во 2012 во споредба со 2011 година, е зголемен за 1.327 барања, или за 26,0 %, а нерешените барања на крајот на 2012 година изнесуваат 1024 барања и во споредба со 2011 година, се зголемени за 248 барања.

Од горе наведените податоци може да се констатира дека, оваа година поднесените барања се зголемени во однос на претходната 2011 година, а исто така, е зголемен и бројот на решените барања .

Во текот на 2012 година извршени се и други задачи, и тоа:

- До странските носители на осигурување обработени се на двојазични обрасци и поднесени 2.206 барања за пензии;

- По поднесените барања за остварување право на пензија, водена е кореспонденција со странките, филијалите и странските носители, со цел за докомплетирање на барањата и побрзо остварување на правата (6.307 кореспонденции);

- Покрената е постапка по 3.211 барања за утврдување на пензиски стаж навршен во странство за осигуреници кои не остваруваат право на пензија и реципрочно за потребите на странските носители потврден е македонскиот стаж со двојазични обрасци;

- Дадени се на Првостепената инвалидска комисија за оцена на работната способност 303 предмети;

- Одговорени се сите пристигнати поднесоци.

Во 2012 година, исто така, во сите филијали на Фондот, се одржаа отворени денови – средба со граѓаните „Ден за Вас“, со цел да се надминат проблемите со кои се соочуваат граѓаните во остварување на правата од пензиското и инвалидско осигурување. На овие средби учествуваа и претставници од Одделението за спроведување на меѓународните договори за социјално осигурување, со цел да им се помогне на оние граѓани кои оствариле стаж во странство за остварување на правата од социјално осигурување по овие договори .

Во непосредното спроведување на меѓународните договори во Фондот, во текот на 2012 година, извршен е превод на 5.913 страници (од француски на македонски јазик и обратно 1.556 страници, од англиски на македонски јазик и

обратно 1.257 страници, од италијански на македонски јазик и обратно 453 страници и 2.647 страници од германски на македонски јазик). За потребите на странските носители за социјално осигурување користени се и надворешни преведувачи за превод на 243 страници од чешки, полски, унгарски, бугарски, шведски, турски, словачки, холандски, грчки, романски, фламански, дански, англиски и од словенечки на македонски јазик, пополнувани се еднојазични формулари за пензии, издавани се потврди за живот, преведувани се формулари за преговори по новите договори, како и други задачи од областа на ова осигурување.

3. Работа на Комисијата за оцена на работната способност

Во постапката за остварување на права од пензиското и инвалидско осигурување, од големо значење е оценката на работната способност, бидејќи по основ на инвалидност и телесно оштетување се остваруваат и долгорочни материјални права од сферата на пензиското и инвалидско осигурување.

Инвалидност кај осигуреникот, согласно Законот за пензиското и инвалидското осигурување, постои кога поради трајни промени на здравствената состојба, причинети со повреда на работа, професионална болест, повреда надвор од работата или со болест, што не можат да се отстранат со лекување, или со мерки на медицинска рехабилитација настапи намалување или загубување на работната способност за вршење на работите на работното место на кое работникот бил распореден пред настапување на инвалидноста.

Инвалидноста како основ за остварување на право од пензиското и инвалидско осигурување кај осигуреникот се утврдува во Фондот преку Комисијата за оцена на работна способност, која врши детален увид во

медицинската и другата доставена документација, како и врз основа на непосреден преглед на осигуреникот.

Во 2012 година, Комисијата за оцена на работната способност работеше во два состава од по двајца лекари-специјалисти, а од 25.09.2012 година работи во три состави од по двајца лекари. Комисијата за задолжителен контролен преглед работеше со постојниот расположлив кадар на лекари специјалисти, водејќи сметка истиот лекар да не учествува во работата на двете комисиии кога се вештачи за ист предмет. Комисијата за утврдување на комплетност и уредност на документацијата работеше со еден член лекар-специјалист, а повремено за да се комплетираат навремено предметите, како комплетанти беа ангажирани и останатите лекари.

Комисијата по утврдување на фактичката состојба и извршениот преглед, донесува Наод, оценка и мислење за општа неспособност за работа, професионална неспособност за работа со право на преквалификација или доквалификација на осигуреникот, за процент на телесно оштетување, Наод за утврдување на неспособноста за работа, остварување на правото на семејна пензија на член од семејството, како и Наод за утврдување инвалидност кај инвалидизирано лице, а со цел за вработување на истото во Заштитно трговство друштво, опасност од настанување на инвалидност и друго.

Комисијата за оцена на работната способност донесуваше Наод, оценка и мислење и во предмети кај кој што се применува билатерален Договор за социјално осигурување.

Во 2012 година, до Првостепената инвалидска комисија се пристигнати и заведени 6.090 предмети за оцена на работната способност и истите споредени со 2011 година, односно 5.782 предмети, зголемени се за 308 предмети или 5,3%.

Некомплетните предмети, преку Комисијата за комплетност и уредност на предметите, се враќани до стручните служби (филијали) или Централата на

Фондот, како и до осигурениците и е побарано нивно докомплетирање за донесување на соодветен Наод, оценка и мислење по барањето. Комисијата во случај на некомплетна документацијата бара достава само на документи кои недостасуваат. За некомплетни документи се мисли на предмети без соодветна медицинска документација, недостиг на Образец бр.3, Предлог за медицинско вештачење од матичниот лекар, Образец А1, условите за работа и работни задачи.

Дел од медицинската документација е со изминат рок, или преуранети барања за повторна оценка на работната способност, а дел од предметите се враќаат во филијалите, бидејќи осигурениците не се јавиле на две и повеќе покани од страна на Комисијата. Покрај ова, потребно е комплетирање на предметите со компјутерски листинг за М-4 податоците за утврдување на работниот стаж.

Комисијата за комплетност и уредност на предметите во 2012 година, ги реализирала следните активности, и тоа:

1. Примени и заведени барања 6.090.
2. Комплетирани предмети и поканети странки 7.426, од кои 1336 се пренесени од претходната година.
3. Прекината е постапка по член 14 од Правилникот за комплетирање на работната и медицинска документација по 114 барања.
4. Вратени се предмети до филијалите и прекината е постапката по процедура за отфрлање на барањата заради недоставување на комплетна документација (преуранети барања, застарена документација, немање на образец А1, неисполнување на услови и др.) по 685 барања.
5. Прекината постапка поради настаната смрт во текот на постапката за оцена на работната способност по 136 барања.

Исто така, треба да се истакне и носењето на наоди по член 2 од Законот за вработување на инвалидни лица за што, во 2011 година, беа обработени 131

предмет, а во 2012 година се вештачени 257 предмети за потребите на Агенцијата за вработување на Република Македонија и Заедницата за вработување на инвалидни лица.

Комисијата за оцена на работната способност во 2012 година имаше од 2011 година пренесени за решавање 1336 предмети во вкупно 7426 комплетирани предмети за решавање од 2012 година, и врз основа на утврдената фактичка состојба во 2012 година донела вкупно 6.491 наоди, а во 2011 година 3987 наоди, што е за 2.504 наоди повеќе, или за 62,8% како резултат на ефикасната организација и дополнителниот ангажман и вложените натчовечки напори на членовите на оваа Комисија .

Од вкупниот број на поднесени барања, Комисијата донесе 5.647 наоди за оценка на работната способност, во 2011 година имаше 3516 наоди, 114 наоди за остварување на правото по меѓународни договори, а во 2011 година 86 наоди, 1 наод за здравствена заштита, во 2011 година 2 наода, 401 наод за утврдување на процент на телесно оштетување како единствено право, додека во 2011 година имаше такви 201 наод.

Структурата и видот на вештачените барања во 2012 е следната:

- 1.941 барања или 37,0% за остварување право на пензија, (во 2011 година 1.273 барања), и тоа: 1.269 барања или 65,4% за општа неспособност, а за работа во 2011 година 801 барање, 2 барања или 0,1% и понатаму општа неспособноста за работа, а во 2011 година 8 барања и 670 барања или 34,5 % професионална неспособноста за работа со право на пензија, а во 2011 година 464 барања,

-1022 барања или 1,9% за намалена работна способност со скратено работно време, а во 2011 година 110 барања,

- 162 барања или 3,1% за промена на работно место, а во 2011 година 53 барања,

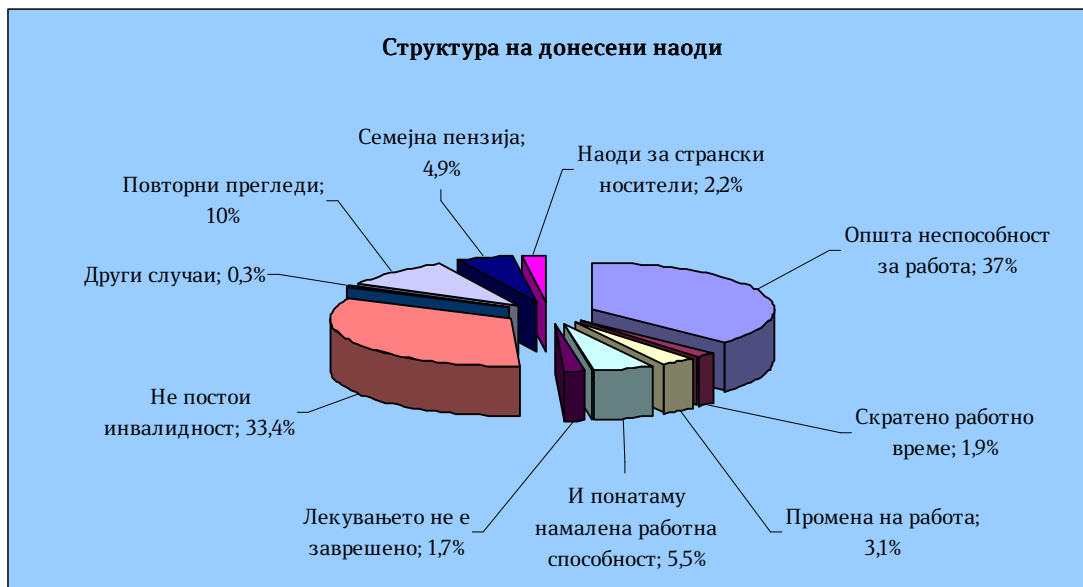
- 289 барања или 5,5% и понатаму намалена работна способност, а во 2011 година 138 барања,

- 89 барања или 1,7% лекувањето е незавршено, а во 2011 година 455 барања,
- 1.749 барања, или 33,4% не постои инвалидност, а во 2011 година 675 барања,
- 17 барања или 0,3% - други случаи, а во 2011 година 19 барања,
- 527 барања или 10,0% повторни прегледи, а во 2011 година 421 барања,
- 255 барања или 4,9% за семејна пензија, а во 2011 година 175 барања,
- 114 наоди или 2,2% за странски носители, а во 2011 година 93 наоди.

Табела бр.24: Решените барања за оцена на работна способност по видови во 2012 и 2011 година дадени се во следната табела:

ред. број	Вид на случаи	2011 година		2012 година		Индекс 2012/2011
		број	структура	број	структура	
1	Општа неспособност за работа	1.273	38,4	1941	37,0	152,5
2	Скратено работно време	110	3,3	102	1,9	92,7
3	Промена на работа	53	1,6	162	3,1	305,6
4	И понатаму намалена работна способност	138	4,2	289	5,5	209,4
5	Лекувањето не е завршено	455	13,7	89	1,7	19,6
6	Не постои инвалидност	675	20,4	1749	33,4	259,1
7	Други случаи	20	0,6	17	0,3	85,0
8	Повторни прегледи	385	11,6	527	10,0	136,9
9	Семејна пензија	118	3,6	255	4,9	216,1
10	Наоди за странски носители	86	2,6	114	2,2	132,6
	ВКУПНО I	3.313	100,0	5.245	100,0	158,3
1	Здравствена заштита	2	0,3	1	0,1	50,0
2	Телесно оштетување	201	29,8	401	32,2	199,5
3	Контролен преглед	471	69,9	844	67,7	179,2
	ВКУПНО II	674	100	1.246	100	184,9
	ВКУПНО (I+II)	3.987	100	6.491	100	162,8

Структурата на вештачените барања може да се види од следниот графикон:

Од податоците во табелата за решени барања од страна на Комисијата за оцена на работната способност во 2012 година во однос на податоците за 2011 година, може да се констатира дека и покрај тоа што комисиите работеа во намален број до 25 септември 2012 година кога е зголемен бројот на лекари, зголемен е и бројот на решените барања за право на пензија со општа и професионална неспособност за работа за 52,5%, а намалени се решените барања за - лекувањето не е завршено за 80,4% и - не постои инвалидност, се зголемени за 259,8%.

Табела бр.25. Бројот на донесените наоди за оцена на работната способност по години е следниот:

Година	Оцена на работната способност	Телесно оштетување	Туѓа нега и помош	Други барања	Вкупно
1991	15.074	498	1.448	11.191	18.211
1992	13.080	359	1.209	1.105	15.761
1993	14.347	258	1.523	457	16.585
1994	13.114	327	1.783	558	15.782

1995	12.529	323	3.128	726	16.706
1996	10.773	315	5.157	845	17.090
1997	13.493	458	6.088	475	20.514
1998	13.796	510	7.057	414	21.777
1999	11.940	492	9.380	383	22.195
2000	10.738	467	11.357	379	22.941
2001	11.557	436	13.441	220	25.654
2002	10.530	423	16.364	277	27.594
2003	10.762	456	14.090	317	25.625
2004	8.936	421	15.544	238	25.139
2005	8.770	432	15.797	146	25.145
2006	8.450	402	13.273	293	22.418
2007	7.397	345	-	963	8.705
2008	6.605	297		1.689	8.591
2009	6.221	358		1.069	7.648
2010	4.479	254		1.110	5.843
2011	3.225	201		561	3.987
2012	5.131	401		959	6.491

Според податоците од табелата, произлегува дека во 2012 година има зголемување на донесените наоди за оцена на работната способност во однос на претходната година, од причина што е зголемен бројот на лекари од 25.09.2012 година, а со тоа е скратено времето на чекање и се решени сите предмети во тековната година.

Кога се работи за времена инвалидска пензија и постапката на задолжителен контролен преглед, постапува Комисијата за задолжителен контролен преглед на корисниците на времена инвалидска, односно семејна пензија. Во периодот од 01.01. до 31.12.2012 година, оваа Комисија вештачала 844 случаи, а во 2011 година 471 случај и донела толку соодветни наоди.

Ревизија на сите наоди на Комисијата за оцена на работната способност, со кои е утврдена инвалидност, односно неспособност за работа, како и по случаен избор, и ревизија кај негативни наоди, врши Комисијата за ревизија на наодот, оценката и мислењето за утврдување на инвалидност, односно неспособност за работа основана од министерот за труд и социјална политика.

Во 2012 година Комисијата за оцена на работната способност до Комисијата за ревизија при МТСП, има доставено вкупно 3.719 наоди (2342 позитивни и 1377 негативни). Од овие 1.377 доставени негативни наоди, Комисијата за ревизија потврдила 1.124 наоди, или 81,6% од вкупниот број, а не потврдила 253 наоди, или 18,4%. Од овие 253 непотврдени наоди, 233 се со утврдено право на пензија, а 20 наоди комисијата изменила.

Исто така, од 2.342 доставени позитивни наоди до Комисијата за ревизија при МТСП, Комисијата потврдила 2.340 наоди, или 99,9%, а не потврдила 2 наода, или 0,01 %.

Во 2012 година, Комисијата за задолжителен контролен преглед извршила 844 контролни прегледи на корисниците на времена инвалидска, односно семејна пензија кои се пратени на ревизија во МТСП, Комисијата за ревизија потврдила 798 наоди, или 94,5%, а не потврдила 46 наоди или 5,5%. Имено, од пратени 739 позитивни наоди донесени од Комисијата за задолжителен контролен преглед, Комисијата за ревизија потврдила 738 наоди или 99,9%, а не потврдила 1 наод, или 0,01%. Исто така, Комисијата за задолжителен контролен преглед препратила до Комисијата за ревизија и 105 негативни наоди, од кои беа потврдени 60 наоди или 57,1%, а непотврдени 45 наоди, или 42,9%.

5. Матична евиденција

Во 2012 година, Стручната служба на Фондот во делот на матичната евиденција ги спроведуваше задачите кои произлегуваат од тековното работење на Службата и задачите кои се однесуваат на спроведувањето на сите процеси неопходни за функционирање на реформите во пензискиот систем.

Во текот на извештајниот период, посебно се истакнаа следните активности:

Подготовка на деловните барања за измена и дополнување на апликациите за водење на евиденциите за осигурениците, обврзниците и корисниците на правата од ПИО

1. Позначајни барања за дополнување на апликативните решенија се:

- барање за дополна на апликативните решенија за донесување на решенија за инвалидска пензија на лица помлади од 30 години по автоматски пат,
- барање за дополнување на шифрарникот за работни налози и контролите на врски за пополнување на П- пријавите,
- барање за дополнување на апликацијата за евидентирање на дополнителната работа, согласно Законот за работни односи со евидентирање на платите и работните саати кај двајцата работодавачи во текот на сите 12 месеци во годината,
- барање за генерирање на Потврда кога не се регистрирани податоците во матичната евиденција,
- учество во подготовката за пренумерација во филијалите и деловниците, по барање на Секторот за информатика,

2. Имплементација на новиот Закон за пензиското и инвалидското осигурување

Со донесувањето на новиот Закон за пензиското и ивалидското осигурување, Одделението за матична евиденција пристапи кон :

- подготовка на барања за имплементација на одредбите од Законот за донесување на старосна,инвалидска и семејна пензија,
- учество во подготовката на насоките и појаснувањата за филијалите и деловниците во врска со примената на новиот Закон за ПИО,

- изготвување на нови подзаконски акти за примена на новиот Закон за ПИО.

3. Проект-М4 - Генерирање и утврдување на податоците за стаж на осигурување и платите

Одделението за матична евиденција изготви деловно барање до Секторот за ЦАОП, за реализација на Проектот за генерирање и автоматска контрола, според определени критериуми за годишните податоци за утврден стаж и остварени плати и надоместоци од плати (пријави М4, М6, М8 и М10), врз основа на месечните податоци за пресметани плати и придонеси (МПП и МПИН), по даночен број за одредена година.

4. Склучување на договори за деловна соработка и размена на податоците

Одделението за матична евиденција учествуваше при изготвување на договори за соработка и размена на податоците во матичната евиденција на Фондот со Министерството за транспорт и врски, Министерството за труд и социјална политика, Агенцијата за вработување и Министерството за правда-Управа за водење на матични книги.

5. Подготовка на документи со опис на процедурите за работа

Од Одделението, се изготвени сите потребни процедури за работа, и тоа: За утврдување на податоците за стажот на осигурување, надоместоци за плата и основици за осигурување, за издавање Уверение за внесени податоци во матичната евиденција и донесување на решение, за утврдување на стаж за осигурување на специфични осигуреници, за подготовка на пријавите од матична евиденција и нивно архивирање (скенирање) и процедура за комплетирање на податоците за осигуреникот во матичната евиденција на Фондот кога е поднесено барање за остварување на правата од ПИО.

6. Подготовка на известија до филијалите и деловниците на Фондот за прашање од областа на матичната евиденција.

Изготвени се и известија во врска со стажот за осигурување со зголемено траење за време на користењето на боледување и годишен одмор, потоа известување за измена на апликацијата за дополнително работење и за лице кое нема регистрирано податоци во матичната евиденција.

7. Соработка на Фондот со институциите поврзани со реформиранот пензиски систем – членство во приватните пензиски фондови и одржување на регистрот на членови во истите.

8. Подготовка на текстот на одредбите од Законот за матична евиденција кои беа ставени во новиот Закон за ПИО, а по барање на Министерството за труд и социјална политика.

9. Постапувања по барања за обезбедување преписи од микрофилмуваните пријави.

10. Постапување по барања со изготвување одговори на надворешни институции.

11. Спроведување на Акциониот план за валидација на невалидните пријави по филијали и деловници.

Бројот на невалидни пријави на почетокот на месец април изнесуваше 1.216.144 и до крајот на годината, како резултат на активностите во филијалите и деловниците, овој број се намали на 759.944 невалидни пријави со податоци за стаж на осигурување и плати.

12. Одделението за матична евиденција учествуваше во дополнување на Упатството за организација и начинот на вршење на работите во постапката за остварување на правата од ПИО со користење на податоци по автоматски пат со дополнување на два обрасци МЕ-5, односно Барање за утврдување на својство на осигуреници МЕ-5/А, Барање за издавање на уверение за внесени податоци во матичната евиденција.

13. Учество на офицерот во Проектот за заштита на личните податоци на обуките за заштита на личните податоци во Дирекцијата за заштита на личните податоци.

14. Учество во спроведување на проектот Едношалтерски систем.

15. Спроведен е попис на контролните печати кои ги користат службите за матична евиденција во филијалите и деловниците на Фондот на ПИОМ.

Во 2012 година, како активни осигуреници со пријавени податоци за плата и пресметани придонеси, во Фондот се евидентирани 507.061 осигуреници.

Во однос на активните обврзници за пријавување на податоците за плата и пресметани придонеси, во 2012 година се евидентирани податоци за 88.628 обврзници.

Според податоците во матичната евиденција, во 2012 година, се обработени 1.011.771 пријави со податоци за стаж на осигурување, плати, надоместоци, односно основици на осигурување.

Во зависност од начинот на кој обврзниците за плаќање на придонесот ги пријавиле податоците (електронски или преку обрасци на пријави), овој број на пријави опфаќа 573.814 пријави кои се добиени по електронски пат, односно се генерирани и потоа утврдени за периодот по 2006 година и 437.957 пријави кои се интерактивно внесени од страна на референтите за матична евиденција за периодот пред 2006 година во системот за автоматска обработка на податоците.

6.Исплата на пензии

Една од основните функции на Фондот при спроведувањето на пензиското и инвалидско осигурување, е исплатата на пензиските примања на корисниците на пензија . Како и претходната, така и во 2012 година, во првата

недела од месецот се вршеше исплата на пензиите за претходниот месец, а обработката на пензиите се вршеше во соработка со Секторот за информатика.

Во 2012 година се изврши редовно усогласување на пензиите, согласно законските прописи, и тоа: 0,31% од 1 јануари и 1,4% од 1 јули 2012 година.

Во текот на годината, Фондот вршеше исплати на корисниците на пензија, а исто така и на корисниците на телесно оштетување.

Покрај редовната исплата, Фондот месечно вршеше и исплати на пензии за починати корисници на пензии до денот на смртта, а по барање на наследниците, како и пресметки, исплати и разлики по решенијата за изминат период.

За сите нови корисници на пензија, Одделението за ликвидација и исплата на пензиските примања, формираше финансово досие за прво право на корисникот на пензија, негова контрола и потврдување на исплатата.

Фондот во 2012 година, покрај исплатата на пензиите, вршеше и исплата на пензии за македонски корисници на пензии со место на живеење надвор од Република Македонија, со тоа што имаше посебна исплата за поранешните републики од СФРЈ и посебна исплата за пензионери што живеат надвор од ЈУ – републиките, за новите корисници на пензија отворени се финансови досиеа и извршена е контрола на истите, пресметка, ликвидација и контрола на сите решенија за обнова, препензионирање ускратни решенија кои се доставени од филијалите на Фондот, како и контрола на поголем број на извршни решенија кои се доставени од судовите и извршителите, вклучување, исклучување и евидентирање на промените во износите на пензиите по разни основи.

Согласно Законот за пензиското и инвалидското осигурување, доставени се известувања до корисниците што живеат надвор од Република Македонија, да достават потврди за живот за продолжување на правото на исплата на пензија. Од 01.05.2012 година ставена е во мирување исплатата на пензиите на сите корисници на пензија кои живеат надвор од Републиката,

согласно склучените договори за социјално осигурување и по потреба на Фондот на ПИОМ, а кои не доставиле потврда за живот, исто така и пензионерите на кои пензијата се исплатува преку полномошник и за трајно неспособните лица кои пензијата ја примаат преку старател согласно член 141 став 2 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување, а заради контрола на исплатата на пензијата, бидејќи исплатата се врши преку друго лице.

За сите корисници – деца на семејна пензија постари од 15 години, кои доставија школски потврди до 01.09.2012 за ученици, односно до 01.10.2012 за студенти, правото на користење на пензија им се продолжи, додека за останатите кои не доставија потврди, пензијата е ставена во мирување до доставата на школските потврди, согласно член 61 став 1 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување, вклучување на задршки на пензиите по разни основи (судски и други решенија), задршки од Одделението за правни и општи работи, исклучување на исплатата на пензијата за корисниците на пензија кои се во работен однос согласно на Законот за пензиското и инвалидското осигурување по донесени решенија за работа. Со секторот за информатика и Одделението за матична евиденција извршено е дизајнирање, изработка, тестирање и користење на апликативното решение за издавање на потврди за трансакциска сметка при поднесување на барање за остварување право на пензија, извршено е упарување на пензиските предмети, од МВР обезбедени се списоци за починати и иселени корисници на пензија, а за иселените корисници исплатена е само законската пензија.

Во 2012 година, се вршеше редовна достава на податоците за поведување судска постапка или спогодување со странките, редовно со правната служба и Одделението за матична евиденција се вршеа пресметки за штети по основ на фиктивни стажеви, доколку со контроли се констатираат, и сите вакви пензии беа ставени во мирување до моментот на исплатата на долгот.

Во 2012 година, Одделението за ликвидација на пензиските примања, до Одделението за имотно правно работење, има доставено 877 предмети за штети по сите основи, се вршеше и редовно усогласување на податоците помеѓу Одделението за ликвидатура, Правното одделение и Сметководство.

7. Имотно-правно работење

Во 2012 година, Стручната служба на Фондот, во делот на имотно-правното работење презеде повеќе активности заради заштита на интересите, средствата и имотот на Фондот.

Во Одделението за имотно-правно работење, во 2012 година, активни се 3090 предмети за периодот од 2007 до 2012 година, од кои 958 предмети се ново регистрирани во 2012 година.

За таа цел, активностите на Стручната служба беа насочени кон :

- наплата на побарувањата по поднесени пријави за неосновани исплати на товар на Фондот преку изработување и испраќање опомена пред тужба и склучување спогодби за доброволно плаќање на долгот;

- продолжување на постапките пред судовите по предмети од минати години, како и за предмети од 2012 година по основ на неплатен регрес, а по претходно доставена опомена;

- изработување на тужби за побарувања кои должниците не ги платиле по опомена;

- пријавување на побарувањата и застапување на Фондот во поведени стечајни постапки ;

- иницирање на судски постапки за наплата на закупнината од користењето на деловниот простор;

- судска наплата на регрес од сторени сообраќајни незгоди и несреќи на работа;

- застапување во постапки од работен однос;
- застапување во кривични постапки;
- застапување на интересите на Фондот во судски постапки во кои Фондот се јавува како тужена страна.

Во 2012 година, Правната служба на Фондот, презеде активности за продолжување на постапките по тужбите во врска со неплатените долгови. Овие постапки се однесуваа за сторена штета по основ на укинати инвалидски пензии, како и вработување на активни корисници на пензија, исплата на пензии на починати корисници на пензија, како и исплата на семејни пензии на корисниците на кои им престанало правото, согласно законските прописи и по други основи.

По сите основи, во 2012 година, во Фондот, примени се 958 пријави-пресметки за сторена штета, за кои се оформени предмети за оштетни побарувања, при што за сите се изготвени опомени пред тужба и истите се испратени до должниците. Вкупните оштетни побарувања по сите основи во 2012 година, изнесуваат 158,76 милиони денари, а се наплатени 52,77 милиони денари само по основ на неосновани исплати на пензија. Во постапката за наплата на штети направени по основ на остварено право на пензија од фиктивен стаж, во 2012 година, во Одделението за правно работење, заведени се вкупно 20 предмети за износ од 9,75 милиони денари.

Посебен акцент во Правната служба на Фондот се става на стечајните постапки за кои во 2012 година се поднесени 30 пријави за побарувања. Овие пријавени побарувања од стечај во 2012 година изнесуваат вкупно 68,12 милиони денари на име главен долг со камата. За да се наплати дел од побарувањето, кое во стечајните постапки се остварува многу тешко, се применуваат сите правни механизми кои се на располагање. Најголем дел од стечајните постапки завршуваат со затварање на постапката поради немање имот на стечајниот должник, или пак со впаричување на имотот, а во замена

на паричните средства се нудат акции, или основни средства, а висината на впаричувањата зависи од процентот на учество во стечајната маса.

Во Фондот, во 2012 година, се превземаа и активности во областа на кривичните постапки. Во 2012 година, покренати се 168 кривични пријави до основното јавно обвинителство за лица-корисници на пензија кои неосновано оствариле право на пензија, како и застапување пред надлежен суд во кривичен претрес и извршни постапки.

Во 2012 година, во Одделението за имотно-правно работење при Фондот на ПИОМ, од вкупно поднесени 958 пресметки за штети и побарувања по други основи, поднесени се вкупно 451 тужба со вкупен износ од 46,64 милиони денари.

8. Органи на управување на Фондот

1. Управен одбор

Во 2012 година, работата на Управниот одбор на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија како највисок раководен орган, се остваруваше во согласност со Законот за пензиското и инвалидското осигурување, Статутот на Фондот и Деловникот за работа на Управниот одбор, како и согласно Програмата за работа на Управниот одбор.

Во 2012 година, Управниот одбор на Фондот одржа 24 седници, со вкупно 103 точки на дневен ред.

На одржаните седници, донесени се 42 одлуки, од кои поважни се следните: Одлука за усвојување на Завршната сметка на Фондот за 2011 година, Одлука за изменување и дополнување на Буџетот на Фондот за 2012 година, Одлуки за продажба на акции и удели, Одлука за усвојување на Буџетот на Фондот на ПИОМ за 2013 година, Одлука за задолжителниот минимум и содржина на медицинската документација во постапката за остварување на

право по основ на инвалидност.

Во 2012 година, Управниот одбор на Фондот донесе осум правилници и тоа: Правилник за плати, надоместоци на плати и други примања на вработените на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување, Правилник за употреба, чување и уништување на печатот на Фондот на ПИОМ, Правилник за канцелариско и архивско работење на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување, Правилник за организација и работа на интерното бифе при Фондот на ПИОМ и за користење на репрезентацијата, Правилник за начинот на вршење на видео-надзор во објектите на Фондот на ПИОМ, Правилник за организацијата, составот и начинот на работата на комисиите за оцена на работната способност, Правилник за условите и начинот за стекнување право за доделување на станбен простор под закуп во домовите за живеење на корисниците на пензија со кои управува Фондот, Правилник за условите и начинот за издавање на деловен простор под закуп со кој управува Фондот.

Донесени се и три програми и тоа: Програма за работа на Управниот одбор на Фондот за 2012 година, Програма за реконструкција и адаптација за 2012 година и Програма за купување на капитални средства.

На 124-та седница одржана на 24 декември 2012 година Управниот одбор го донесе Нацрт-статутот на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија, изготвен согласно новиот Закон за ПИО.

Исто така, Управниот одбор разгледа и 34 информации, од кои позначајни се: информации за извршените продажби на акциите и уделите од вкупниот капитал на ФПИОМ стекнат по основа на трансформација на претпријатијата со општествен капитал, информации за дозначените и исплатени средства за Солидарен фонд за починатите корисници на пензија во 2012 година, Информација за транзиционите трошоци по основ на пренасочување на дел од придонесот за пензиско и инвалидско осигурување до

приватните пензиски фондови, Информации за превземените активности за наплата на ненаплатените придонеси заклучно со 31.12.2008 година, како и тековните состојби со наплатата на придонесите, Информација за имотно правните состојби со имотот на Фондот, Информација за разликите помеѓу новиот Предлог-закон за пензиското и инвалидското осигурување и постојниот Закон за пензиското и инвалидското осигурување, Информација за превземените активности за решавање на заостанатите предмети во Одделението за оцена на работната способност (инвалидските комисии), Информација во врска со имплементацијата на Законот за употреба на јазик што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во РМ и во единиците на локалната самоуправа и периодичните информации за финансиската состојба.

Управниот одбор на Фондот разгледа и 3 извештаи и тоа: Извештај за извршениот попис на имотот на Фондот и домовите за живеење и клубовите како посебни градежни објекти за корисниците на пензија со кои управува Фондот, со состојба на 31.12.2011 година, како и Извештај за работата на Фондот на ПИОМ за 2012 година. Управниот одбор, исто така, го разгледа и Актуарскиот извештај, кој ги содржи проекциите на сите параметри од кои зависи стабилноста на пензискиот систем и креирање на пензиската политика.

Управниот одбор како највисок орган на управување во Фондот, во 2012 година покажа огромна и содржајна активност во спроведувањето на пензиското и инвалидско осигурување.

2. Директор

Директорот на Фондот на ПИОМ, раководи и го претставува Фондот пред трети лица. Во рамките на своите овластување во 2012 година, директорот успешно ја раководеше работата на Фондот, што придонесе да се остварат позитивни резултати во сите сегменти од спроведувањето на пензиското и инвалидско осигурување. Директорот ја предложи Програмата за работа на

Управниот одбор за 2012 година и се грижеше за нејзино спроведување. Исто така, презема и повеќе мерки за наплата на ненаплатениот придонес заклучно со 2008 година, а во рамките на законските надлежности особено се залагаше за обука и едукација на човечките ресурси, како и преземање мерки за законитоста на работењето на Фондот.

Како извршен орган на Фондот, директорот предлагаше до Управниот одбор извештаи, анализи, одлуки и други материјали од пензиското и инвалидско осигурување, а воедно се грижеше за извршување на одлуките, насоките и заклучоците донесени од Управниот одбор на Фондот.

Како директор на Стручната служба на Фондот, ја организира и координира работата на вработените во Фондот и одлучува за остварување на нивните права од работен однос.

9. Стручна служба на Фондот

1. Човечки ресурси

Стручната служба на Фондот во 2012 година ги изврши работните задачи предвидени со Програмата на Управниот одбор на Фондот за 2012 година и задачите од спроведувањето на пензиското и инвалидско осигурување, како и кон целосна имплементација на Законот за работни односи и Законот за јавните службеници.

Согласно потребата за усогласување на актот за систематизација со Законот за јавните службеници и новиот Закон за ПИО кој влезе на сила од 08.08.2012 година се пристапи кон изработка на нацрт-текст на Одлуката за организација и систематизација на работните места во Стручната служба на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија.

Во Одделението за човечки ресурси, во 2012 година се пристапи кон ажурирање на податоците на вработените преку користење на софтверот за човечки ресурси Hermes, со ажурирање на кадровската евиденција на вработените и со воведување електронска евиденција на работното време во соработка со филијалите и деловниците на Фондот, како и примена на истиот во Одделението за сметководство и плаќања при пресметка на платите на вработените.

Исто така, се продолжи и со електронската евиденција на работното време со изработка на дневни, неделни и месечни извештаи за присутноста.

Продолжена е и комуникацијата со Агенцијата за вработување околу спроведувањето на M1-M2 пријавите и одјавите на вработените по било кој основ, изработка на извештаи за вработените по однос на образование, работно место, националност, пол и возраст, изработка на договори за самостојна работа и на договори за волонтерска работа и изготвување на решенија по разни основи (распоредување, награди, казни, престанок на работен однос, годишни одмори и друго), согласно Законот за работни односи.

Исто така, Одделението, во 2012 година изготвуваше и одговори по жалби на вработените кои Фондот ги доставуваше до Агенцијата за државни службеници, комуникација со Владата и другите владини институции, ажурирање на податоците за вработените во координација со Фондот за здравствено осигурување и изработка и ажурирање на Планот за одбрана во Фондот.

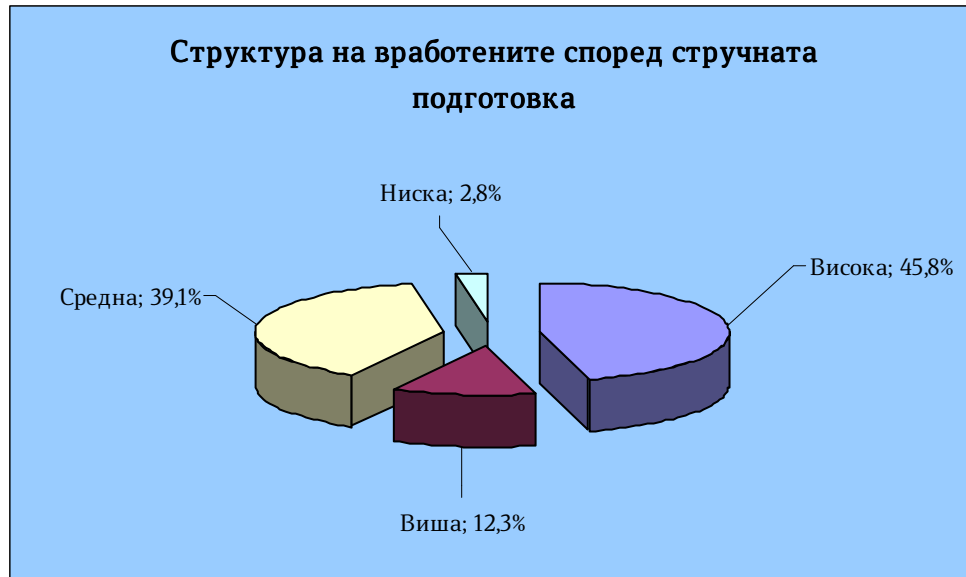
Во Стручната служба на Фондот, со состојба декември 2012 година, беа ангажирани 677 вработени. Во споредба со 2011 година бројот е намален за 32 вработени поради заминување на поголем број на вработени поради исполнување на услови за пензија, а дел од вработените го напуштија Фондот заради вработување на други работни места.

Вработените во 2012 година се распоредени, и тоа: 245 во Стручната служба - Централа - Скопје и 432 во филијалите и деловниците на Стручната служба на Фондот. Бројот по филијали и деловници изнесува, и тоа во: Берово 8 вработени, Битола 25, Македонски Брод 4, Валандово 4, Велес 19, Винаца 6, Гевгелија 9, Гостивар 20, Дебар 5, Делчево 8, Демир Хисар 5, Кавадарци 15, Кичево 7, Кочани 11, Кратово 4, Крива Паланка 10, Крушево 7, Куманово 22, Неготино 8, Охрид 16, Прилеп 20, Пробиштип 8, Радовиш 4, Ресен 8, Свети Николе 9, Струга 15, Струмица 17, Тетово 35, Штип 22 и Скопје 81 вработен.

Квалификациската структура на вработените во Стручната служба на Фондот е поволна, односно повеќе од половината вработени (58,0%) се со висока и виша школска подготовка, што може да се види од следниот преглед:

Табела бр.26: Квалификациска структура на вработените во Фондот

Стручна подготовка	2011	Структура	2012	Структура
Висока	312	44,0	310	45,8
Виша	91	12,8	83	12,3
Средна	277	39,1	265	39,1
Ниска	29	4,1	19	2,8
Вкупно	709	100,0	677	100,0

Структурата на вработените според школската подготовка во 2012 година, во однос 2011 година, е зголемена само кај високата стручна спрема, а извесно намалување се забележува кај останатите стручни спреми.

Табела бр.27. Структура на вработените во Фондот според полот

Филијали Деловници	Мажи		Жени		Вкупно	
	број	структура	број	структура	број	структура
Берово	5	62,5	3	37,5	8	100,0
Битола	8	32,0	17	68,0	25	100,0
Македонски Брод	1	25,0	3	75,0	4	100,0
Валандово	2	50,0	2	50,0	4	100,0
Велес	8	42,1	11	57,9	19	100,0
Виница	1	16,7	5	83,3	6	100,0
Гевгелија	3	33,3	6	66,7	9	100,0
Гостивар	10	50,0	10	50,0	20	100,0
Дебар	3	60,0	2	40,0	5	100,0
Делчево	2	25,0	6	75,0	8	100,0
Демир Хисар	2	40,0	3	60,0	5	100,0
Кавадарци	1	6,6	14	93,4	15	100,0
Кичево	2	28,6	5	71,4	7	100,0
Кочани	2	18,2	9	81,8	11	100,0
Кратово	3	80,0	1	20,0	4	100,0
Крива Паланка	3	30,0	7	70,0	10	100,0

Крушево	4	57,1	3	42,9	7	100,0
Куманово	12	54,5	10	45,5	22	100,0
Неготино	3	37,5	5	62,5	8	100,0
Охрид	6	37,5	10	62,5	16	100,0
Прилеп	9	45,0	11	55,0	20	100,0
Пробиштип	7	87,5	1	12,5	8	100,0
Радовиш	2	50,0	2	50,0	4	100,0
Ресен	4	50,0	4	50,0	8	100,0
Свети Николе	2	22,2	7	77,8	9	100,0
Струга	6	40,0	9	60,0	15	100,0
Струмица	7	41,2	10	58,8	17	100,0
Тетово	19	54,3	16	45,7	35	100,0
Штип	11	50,0	11	50,0	22	100,0
Скопје	28	34,6	53	65,4	81	100,0
Централа	96	39,2	149	60,8	245	100,0
Вкупно	272	40,2	405	59,8	677	100,0

Од податоците за вработените според полот, се гледа дека во Фондот повеќе се застапени жените, кои на 31.12.2012 година изнесуваат 405 или 59,8% од вкупниот број на вработените, а мажите учествуваат со 40,2%.

Табела бр.28: Движење на бројот на вработените во Стручната служба на Фондот, во периодот од 1995-2011 година

Година	Стручна служба Централа-Скопје	Подрачни единици	Вкупно
1995	221	409	630
1996	226	409	635
1997	217	404	621
1998	216	395	611
1999	214	406	620
2000	218	407	625
2001	209	415	624
2002	216	419	635
2003	217	406	623

2004	218	389	607
2005	233	423	656
2006	256	448	704
2007	254	430	684
2008	254	462	716
2009	251	427	678
2010	263	474	737
2011	258	451	709
2012	245	432	677

Според податоците, може да се констатира дека бројот на вработените до 2004 година е непроменет и во просек изнесува 623 вработени. По 2005 година, поради зголемениот обем на работни задачи во услови на имплементација на пензиската реформа, бројот се зголеми главно со информатичари, правници и економисти за успешно извршување на новите деловни процеси. Во 2010 година зголемувањето на бројот на вработените е резултат на извршената трансформација на вработените од Агенцијата за привремени вработување во редовен работен однос. Со примање на новите вработени со висока стручна спрема, подобрена е кадровската екипираност на Фондот и старосната структура на вработените. Во 2012 година бројот на вработени во споредба со 2011 година, е намален за 4,5%, поради исполнување на услов на пензија, а дел од вработените го напуштија Фондот. Упразнетите работни места не се пополнети.

Според стручната подготовка, просечната бруто-плата (декември 2012 година) изнесува:

ВСС	35.846
ВС	30.981

ССС	24.384
НСС	19.987
Вкупно	30.358

Надоместокот на Стручната служба на Фондот во 2012 година изнесува 257,28 милиони денари и истиот во вкупните расходи на Фондот учествува со 0,6%.

2. Работа на Отсекот за актуарство

Во 2012 година, Отсекот за актуарство ги извршуваше редовните задолженија предвидени со програмата за работа, како и сите произлезени вонредни активности.

Еден од инструментите на планирање на политиката на пензии се актуарските модели, со кои се прават проекции за состојбите во пензискиот систем врз основа на претпоставените демографски и економски параметри, и различните претпоставки на политиката за пензии.

Идните приходи и расходи на Фондот зависат од многу демографски и економски фактори, како што се морталитетот, фертилитетот, инвалидноста, работната сила, невработеноста, просечните плати, инфлацијата итн. Приходите ќе зависат од тоа како овие фактори ќе влијаат на големината и структурата на работното население, како и на нивото и на распределбата на платите. Расходите ќе зависат од начинот на влијанието на овие фактори врз бројот на сегашните и идните пензионери и на големината на нивните пензии.

Со цел проектирање на овие параметри, Отсекот за актуарство, на почетокот на 2012 година, врз основа на податоците од Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија, Министерството за финансии и Државниот завод за статистика, како и врз основа на досегашни анализи и истражувања, изготвува претпоставки. По ажурирањето на моделот, се креираа различни сценарија и се добиваа излезни резултати за различни параметри значајни за пензискиот систем. Проекциите што беа резултат на претпоставките покажуваат што би се случило во иднина, доколку се остварат дадените економски и демографски претпоставки.

Со користењето на актуарскиот модел и други актуарски методи на почетокот на годината беше изготвена Информација за согледување на финансиската состојба на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување во периодот од 2008 до 2011 година, со предлог мерки и проекции за периодот од 2012 до 2015 година. Во Информацијата беше прикажано согледувањето за идната финансиска состојба на Фондот, а при тоа користејќи ги макроекономските податоци од Министерството за финансии и податоците за реализираните приходи и расходи за 2011 година, со цел намалување на PAYG дефицитот.

Во истиот период, Отсекот подготви одговори на прашања доставени од Меѓународната организација за социјално осигурување (ИССА), а кои беа дел од Глобален анкетен прашалник за членството во 2012 година.

Во месец февруари беше направена анализа на просечната возраст на пензионери за минат период и проекции до 2015 година. Исто така, Одделението за буџетска координација се координираше со Отсекот во врска со пресметките за валоризационите коефициенти на ниво на 2011 година.

Кон крајот на месец март, членовите од актуарскиот отсек присуствуваа на Курс по професионализам за актуари одржан од страна на Chris Daykin, а организиран од страна на Македонското актуарско здружение.

Во месеците април и мај, Отсекот учествуваше во работата на Одделението за контрола на податоци од придонеси за пензиско и инвалидско осигурување, преку пребарување на достапни податоци за должници од активни и неактивни обврзници по филијали. Во истиот период Отсекот изготви проекции за број на починати корисници на пензија во период до 2015 година, како и проекции за исплатени средства за Солидарен фонд – посмртна помош. Целта на проекциите беше да се анализира и да се преземат мерки за висината на задршката за Солидарен фонд, како и висината на надоместокот кој се исплатува во случај на смрт на пензионер, со што би се надминал проблемот од недостиг на средства за исплата и навремена исплата на посмртна помош. При изготвување на предвидувањата земени се во предвид два значајни фактори: времетраењето на користење на пензијата и бројот на починатите корисници на пензија.

Кон средината на годината, беа подготвени и доставени до Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување, долгорочни актуарски проекции за бројот на членови, уплатени придонеси и акумулирани средства во Вториот столб. Проекциите вклучуваа три сценарија, со различни макроекономски и демографски податоци.

Во истиот период, беше одржана средба со претставници од Светска банка, а во врска со проекциите за Буџетот за периодот од 2013 до 2015 година. Претставникот на средбата побара да се направат проекции со макроекономски индикатори доставени од нивна страна и макроекономски индикатори официјално објавени од Министерството за финансии.

Изготвувањето на проекции за Буџетот на Фондот во повеќе различни сценарија кои што го вклучуваа дополнителното зголемување на расходите за

пензии од 5% на почетокот на 2013 година, беа дел од активностите во овој период.

Кон крајот на годината, повторно на барање на Светска банка беа подготвени табели со статистички податоци за изработка на Студија за пензиска реформа за Европа и Централна Азија.

На почетокот на месец ноември во организација на Фондот, се одржа Третата средба на директорите на фондовите за пензиско и инвалидско осигурување од државите настанати на територијата на поранешна СФРЈ. Отсекот за актуарство за потребите на таа средба изготви споредбена анализа за пензискиот систем во Република Македонија и пензиските системи во поранешните Југословенски републики. Споредбите беа направени во однос на стапката на придонес, соодносот осигуреници пензионери, учеството на просечната пензија во просечната плата, учеството на расходите за пензии во бруто - домашниот производ и друго.

Отсекот во текот на 2012 година зема активно учество во обврските и работните задачи кои произлегуваа како дел од Работната група за поглавје 3.02 - Слободно движење на работниците и Работна група за ЕССПРОС.

Паралелно со сите претходно наведени активности, Отсекот работеше на подготвување на “Извештајот за пензискиот систем во Република Македонија со актуарски проекции за 2011 година”.

3. Работа на Одделението за внатрешна ревизија

Внатрешната ревизија е самостојна во својата надлежност и активност и со својата работа како ревизија на работењето на институцијата и со своите наоди, препораки и забелешки, придонесува за подобрување на работата на Фондот.

Своите надлежности Внатрешната ревизија ги спроведува врз основа на:

Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, Меѓународните стандарди на внатрешната ревизија на институтот на внатрешни ревизори, Правилникот за начинот на извршување на внатрешната ревизија, Правилникот за етички кодекс на внатрешните ревизори, Правилникот за поделба на внатрешната ревизија, Упатството за работа, како и други акти од областа на внатрешната ревизија.

Внатрешната ревизија во 2012 година, ги реализираше планираните активности предвидени со Годишниот план за работа.

Во текот на 2012 година, внатрешната ревизија ги изврши следните задачи:

1. Ревизија на системот на внатрешни контроли на процесот за управување со сигурносните инциденти во информациониот систем на организацијата и известување кон раководството за постојните ризици во Секторот за информатичка технологија во Фондот.

2. Ревизија на системот на внатрешни контроли на процесот за утврдување на својство на осигуреник за специфичните категории на осигуреници, индивидуални земјоделци и контрола при наплата на придонесот за пензиско и инвалидско осигурување.

3. Ревизија на системот во процесот за плаќање на фактури за набавка на стоки и услуги.

4. Ревизија на резултатите од активностите превземени по ревизијата на процесот на остварување на право на пензија со странски стаж и исплата на странските пензии.

5. Ревизија на процесот на постапување по пресметки од Одделението за исплата на пензии за настанати штети во Одделението за правни работи.

Согласно извршените ревизии и констатираните наоди, дадени се и соодветни препораки од страна на внатрешната ревизија на Фондот.

1. Ревизија на системот на внатрешни контроли на процесот за управување со сигурносните инциденти во информациониот систем на организацијата и известување кон раководството за постојните ризици во Секторот за информатичка технологија во Фондот

Од извршената ревизија на системот за внатрешни контроли на процесот за управување со сигурносните инциденти во информациониот систем на организацијата и известување кон раководството за постојните ризици во Секторот за информатичка технологија во Фондот, беше констатирано дека во целост не се имплементирани доставените насоки и препораки за ИТ-стандарди во државните институции од страна на Министерство за информатичко општество и администрација.

Голем дел од препораките од страна на Внатрешната ревизија, од страна на Секторот за информатика беа спроведени, а со тоа се овозможи поефикасно извршување на работните задачи и навремено реализирање на поставените цели, подобрување на првичниот контакт на непосредните корисници при настанување на инцидент/проблем, заштеда на време за решавање на настанатите проблеми и задоволни непосредни корисници.

2. Ревизија на системот на внатрешни контроли на процесот за утврдување на својство на осигуреник за специфичните категории на осигуреници, индивидуални земјоделци и контрола при наплата на придонесот за пензиско и инвалидско осигурување

При спроведување на ревизијата на системот на внатрешни контроли на процесот за утврдување на својство на осигуреник за специфичните категории на осигуреници, индивидуални земјоделци и контрола при наплата на придонесот за пензиско и инвалидско осигурување, констатирано е дека во

апликативната програма ORACLE, поднесените барања за прием на индивидуалните земјоделци не се евидентираат во апликативната програма, референтот за утврдување на својство на осигуреник истите ги евидентира во своја евиденција. Во овој дел беше препорачано да се достави Деловно барање за апликацијата БУСО-ПУСО, согласно измените во Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување и истото да биде спроведено во најкус можен рок. Со ова, ќе се овозможи формирање електронско досие и негово електронско следење, се со цел поедноставување на работата на стручните служби и поефикасно извршување на работните задачи.

3. Ревизија на системот во процесот за плаќање на фактури за набавка на стоки и услуги

По извршената ревизија на системот во процесот за плаќање на фактури за набавка на стоки и услуги, од страна на Внатрешната ревизија, беше утврдено дека во овој процес е воспоставен комплексен систем на интерни контроли, а со тоа е намален и ризикот од ненаменско и незаконско трошење на средствата предвидени во Буџетот на Фондот.

Исто така, од страна на Ревизијата беше препорачано да се изготви и имплементира Политика на сметководство која ќе биде во согласност со законите, правилниците и упатствата, во која детално и со примери ќе бидат наведени сите книжења, како и да се ажурира постоечката пишана процедура за ревидираниот процес. Целта на имплементацијата на овие политики е да се обезбедат високо квалитетни, транспарентни и споредливи информации за корисниците на финансиските извештаи и финансиското известување. Внатрешната ревизија исто така даде препораки .

4. Ревизија на резултатите од активностите преземени по ревизијата на процесот на остварување на право на пензија со странски стаж и исплата на странските пензии

Внатрешната ревизија на Фондот од преземените активности во врска со ревизијата на резултатите од активностите преземени по ревизија на процесот на остварување на правото на пензија со странски стаж во Централата на Фондот, со исплатата на странските пензии во Одделението за ликвидација на пензиските примања, констатираше определени неправилности. По утврдените неправилности од страна на Ревизијата, дадени беа одредени препораки, со цел подобрување на ажурноста на работењето во архивата на Одделението за остварување право по меѓународни договори за социјално осигурување. Препораките од Ревизијата беа прифатени и спроведени.

5. Ревизија на процесот на постапување по пресметки од Одделението за исплата на пензии за настанати штети во Одделението за правни работи

Во текот на ревизијата е изготвено Упатство за регулирање на процесот на откривање, постапување и наплата на штети, со што се засилени интерните контроли во процесот на откривање, постапување и наплата на штети, дефинирани се овластувањата и одговорностите на сите инволвирани вработени во процесот, како и точно се определени временските рокови за извршување на секоја активност од процесот. По препорака на Внатрешната ревизија, доградена е и Апликативната програма во Одделението за правно работење, со што началникот на одделението и целокупниот менаџмент имаат увид во работењето и преземените дејствија во Одделението за правно работење за секоја сторена штета.

Во 2012 година, формирана беше и Работна група од вработените во Фондот, на која началникот на Внатрешната ревизија беше и координатор на тимот. Целта на оваа Работна група беше да го разгледа регистарот на препораки изготвени од страна на Внатрешната ревизија. Во регистарот на препораки се содржани 13 конечни извештаи од внатрешната ревизија и 13 Follow up ревизии, а се опфатени и 98 препораки, и тоа: 32 спроведени препораки, 27 делумно спроведени, 19 препораки се во тек, 6 се планирани, 5 се неспроведени и 9 препораки неможат да се спроведат.

4. Буџетска контрола

Во текот на 2012 година беа реализирани сите зацртани задачи предвидени со Програмата за работа и со Планот за извршување на финансиски контроли во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија.

Ех-анте и Ех-пост контроли на сите склучени финансиски договори на Фондот, согласно Законот за јавни набавки, беа редовно контролирни и се следеше нивната реализација.

Исто така, редовно се контролирани сите влезни фактури, при што е вршена проверка на истите, пред да се изврши исплатата.

По препорака на Државниот завод за ревизија, активно учествуваше во изготвувањето на пишаните процедури во Секторот за финансиски прашања, учествуваше во спроведување на препораките за иплементирање на ISSO стандардите.

Исто така, во 2012 год., изврши контроли во делот на финансиското работење во некои одделенија, кај што се констатирани одредени процедурални пропусти, кои по дадените укажувања се отстранети .

Во текот на 2012 година изврши контрола во Одделението за исплата на пензии, и констатираше дека е потребно да се изврши проверка на корисниците на пензија дали се тие живи. Во таа насока, во соработка со Министерството за внатрешни работи и Министерството за правда, се вршеше упарување на податоците за корисниците на пензии.

Од тие причини, Фондот со писмо се обрати до Министерството за внатрешни работи на Република Македонија, со барање да дадат податоци за статусот на корисниците на пензија со податоците од исплатата за јули 2012 година. Од МВР доставија извештај на 11.09.2012 година, дека одреден број (357) корисници на пензија биле починати. Од оваа причина, Одделението за буџетска контрола, во соработка со Одделението за исплата на пензиски примања и Одделението за апликативен софтвер, ги провери доставените податоци од МВР и утврди дека 264 корисници на пензии биле исклучени навремено, 65 корисници на пензии имале променет матичен број во МВР, а во базата на податоци на Фондот, не е променет ЕМБГ и кај 28 корисници на пензии беше утврдено дека останал ЕМБГ на починатиот корисник на пензија, а не на наследникот кој го користел правото.

Согласно добиениот Извештај од МВР, Одделението за буџетска контрола на сите филијали и деловници на Фондот им прати список на корисниците на пензии кај што имало промена на ЕМБГ, да ги проверат и со Уверение за живот да достават извештај за нивниот статус, и да извршат промена на матичниот број.

Вршени се редовни проверки на сите фактури при исплата на средствата за сите филијали и деловници на Фондот за исплата на

материјални средства, при што даваше инструкции за одредени недоследности, по кои е постапувано.

Одделението за буџетска контрола, во 2012 година, имаше планирано и изврши Ex-post контрола за пресметани камати за задоцнето плаќање во делот на комуналиите (ЕВН, Греење и Водовод) и одржување на информатичка опрема ДЕЛ (МАКПЕТРОЛ) и е утврдено дека одредени оператори пресметуваат камата за задоцнето плаќање.

Одделението препорача да се запази рокот за плаќање за да се избегнат дополнителните трошоци со пресметување на камата.

Исто така, во месец август 2012 година, од Буџетска контрола, се направи Ex-post контрола за исплатени пензии, при што е утврдено дека исплатата на пензиите се остварува според законските прописи.

При контролата, се утврди дека анализата за извршената исплата на пензии се вршеше после исплатата на пензиите, и се препорача Одделението за исплата на пензиските примања да изврши анализа после тест обработката, пред конечната исплата, што е постапено.

Заради ова произлезе и потребата за изготвување на процедура за исплата на пензии, која заедно со Одделението за исплата на пензиските примања и Одделението за апликативен софтвер, беше изготвена.

Во текот на 2012 година, учествуваше во изготвувањето на предлог-буџетот за 2013 година, кој се достави до Министерството за финансии, а потоа и до Владата на Република Македонија.

Одделението за буџетска контрола препорача да се почитуваат пишаните процедури од страна на сите надлежни во секторите и одделенијата.

Одделението има потреба од зголемување на бројот на вработени, за да може поефикасно да функционира и да заврши што повеќе планирани контроли во текот на 2013 година.

5. Јавни набавки

Во 2012 година, во Фондот, сите јавни набавки беа спроведени согласно Законот за јавни набавки и Планот за јавни набавки за 2012 година .

Постапките за доделување на договори за јавни набавки беа водени со: Постапка со барање за прибирање на понуди без и со објавување на оглас кога проценетата вредност на Договорот за јавна набавка без вклучен ДДВ е до 5.000 евра во денарска противвредност за стоки услуги и работи, Постапка со барање за прибирање на понуди со објава на оглас кога проценетата вредност на Договорот за јавна набавка на стоки и услуги е до 20.000 евра без ДДВ во денарска противвредност, а за работи до 50.000 евра без ДДВ во денарска противвредност, отворена постапка ако вредноста на Договорот за јавната набавка изнесуваше 130.000 евра, (односно 200.000 евра за одредени работи) во денарска противвредност за стоки и услуги и 4.000.000 евра во денарска противвредност за работи без вклучен ДДВ и постапка со преговарање без претходно објавување на оглас.

Во 2012 година од страна на Фондот беа објавени 30 огласи и поднесени 23 покани за доделување на Договор за јавна набавка, и тоа: 6 огласи/21 покани за прибирање на понуди без и со објава на оглас до 5.000 евра во денарска противвредност за стоки и услуги, 7 огласи за прибирање на понуди со објава на оглас од кои 1 постапка завршува со преговарање без објавување на оглас во случај кога во постапка со барање за прибирање понуди договорениот орган не може да закаже електронска аукција, од причина што не постои доволно конкуренција, согласно измените на Законот за јавни набавки. 15 огласи за отворена постапка, од кои 5 постапки завршија со преговарање без објавување на оглас, во случај кога во отворена постапка договорниот орган не може да закаже електронска аукција од причина што не постои доволно конкуренција, согласно измените на Законот за јавни набавки. 2 постапки се водени со покани

за преговарање без претходно објавување на оглас, согласно член 99 став 1 точка 1 алинеја 2 од Законот за јавни набавки – кога од технички или уметнички причини, односно од причини поврзани со заштитата на ексклузивните права, патенти и слично, Договорот може да го изврши само одреден економски оператор и 2 постапки се водени на други огласи како “останати” или “неприоритетни услуги”, согласно член 17 став 1 алинеја 2 и став 2 и 3 од истиот член од Законот за јавни набавки.

Фондот во 2012 година склучи вкупно 64 договори, и тоа 23 договори со отворена постапка, од кои 7 договори склучени со спроведување на постапки со преговарање без објавување на оглас во случајот кога во отворена постапка, договорниот орган не може да закаже електронска аукција, од причина што не постои доволно конкуренција, 10 договори со барање за прибирање на понуди со објава на оглас, од кои 1 договор е склучен со спроведување на постапки со преговарање без објавување на оглас во случај кога во постапка со прибирање на понуди, договорниот орган не може да закаже електронска аукција од причина што не постои доволно конкуренција, 2 договори во постапка со преговарање без претходна објава на оглас, 27 договори со барање за прибирање на понуди без и со објавување на оглас и 2 договори склучени преку други огласи.

Одделението за јавни набавки, согласно член 24 од Законот за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки од 1 јануари 2012 година, ја користи е-аукцијата во 100% од објавените огласи од планираните постапки за доделување на договори за јавните набавки, и резултира со остварување заштеда на буџетски средства и зголемување на транспарентноста во постапките за јавни набавки.

При спроведување на постапката за доделување на Договор за јавна набавка преку ЕСЈН, сите дејствија во постапката (објавување на оглас, тендерска документација, поднесување на понуди, јавно отворање, евалуација

на понудите, закажување на е-аукции, донесување одлуки, известувања за донесени одлуки, известување за склучен договор, евиденција на постапките со барање за прибирање на понуди и комуникација со економски оператори) се спроведуваат во електронска форма.

Сите постапки се водени електронски, од кои, 10 постапки се завршени со електронска аукција, а другите постапки се завршени врз основа на измените на Законот за јавни набавки (Службен весник на Република Македонија бр.185/11) во случај кога е поднесена само една прифатлива понуда во првата фаза од постапката, односно не се исполнети условите за одржување на електронската аукција, договорот не му го доделува на единствениот економски оператор кој поднел понуда, туку договорниот орган го задржува правото за спроведување на постапка со преговарање. Економскиот оператор задолжително во текот на преговарањето ја намалува својата првична понуда и поднесува конечна понуда, во спротивно договорниот орган ја поништува постапката.

Во 2012 година, се закажани 13 електронски аукции и 10 состаноци за преговарање кои успешно се спроведени (понудувачите лицитираа со цените) и беше остварена заштеда на средства како со цената, така и кај трошоците при спроведување на набавките.

Во постапките за јавни набавки, од страна на економските оператори, беа поднесени вкупно 4 жалби до Комисијата за јавни набавки при Фондот, на кои таа одговори на жалбите на економските оператори и истите ги достави до Државната комисија за жалби по јавните набавки.

Од вкупно доставените жалби, Државната комисија за жалби по јавните набавки, 3 жалби ги отфрли како неосновани и за 1 постапка донесе одлука за нејзино поништување.

6. Солидарен фонд

Согласно член 130-а од Законот за дополнување на Законот за пензиското и инвалидското осигурување, на корисникот на пензија со негова согласност, му се запира дел од пензијата за обезбедување средства потребни за исплата на посмртна помош за членовите на неговото семејство и за членување во Здружението на пензионери (членарина).

Согласно Одлуката на регистрираната организација на Сојузот на пензионери за 2012 година, износот за посмртна помош изнесува 120 денари, а членарината 30 денари месечно.

Посмртната помош за починати корисници на пензија за 2012 година изнесуваше 30.000 денари.

Во 2012 година, од корисниците на пензија за Солидарен фонд - посмртна помош се задржани средства во износ од 382.711.152 денари, додека на членовите на семејствата на починатите 13.219 корисници на пензија се исплатени средства во износ од 396.570.000 денари.

Табела бр.29. Движење на издвоените и исплатени средства за Солидарен фонд- посмртна помош од корисниците на пензија по месеци 2012 година

Месеци	Корисници на пензија	Солидарен фонд	Починати	Исплатени средства
Јануари	263.125	31.585.392	1056	31.680.000
Февруари	263.344	31.601.280	1288	38.640.000
Март	263.452	31.614.240	1232	36.960.000
Април	263.429	31.611.480	1221	36.630.000
Мај	265.270	31.832.400	1339	40.170.000
Јуни	265.675	31.881.000	1109	33.270.000

Јули	266.020	31.922.400	926	27.780.000
Август	266.905	32.028.600	1004	30.120.000
Септември	267.046	32.045.520	1153	34.590.000
Октомври	267.630	32.115.600	959	28.770.000
Ноември	268..275	32.193.000	1.114	33.420.000
Декември	269.449	32.280.240	818	24.540.000
Вкупно		382.711.152	13.219	396.570.000

Издвоените средства за посмртна помош во износ од 382.711.152 денари, во однос на исплатените средства во износ од 396.570.000 денари се помали за 13.858.848 денари, што покажува дека исплатените средства за 2012 година не се целосно покриени со издвоените средства за оваа намена.

Во период од 2009 година до 2012 година издвоените и исплатени средства за посмртна помош изнесуваат, и тоа:

Табела бр.30

Година	Корисници просек	Издвоени средства	Починати корисници	Исплатени средства
2009	263.500	446.862.922	12.780	410.888.560
2010	262.370	377.910.674	12.617	378.501.162
2011	262.179	377.587.680	13.112	393.360.000
2012	265.764	382.711.152	13.219	396.570.000

Бројот на починатите корисници на пензија во 2012 година изнесува 13.219 корисници, а во 2009 изнесува 12.780 починати. Во однос на 2009 година, бројот на починатите корисници во 2012 година е зголемен за 439, а во споредба со 2011 година за 107 корисници.

Во 2012 година бројот на починатите корисници на пензија изнесува 13.219 корисници, или месечен просек од 1110.

Движењето по месеци на починатите корисници на пензија е прикажано во следната табела:

Табела бр31. Број на починати корисниците на пензија во 2011 година, по месеци

Месеци	Починати корисници
Јануари	1056
Февруари	1288
Март	1.232
Април	1.221
Мај	1.339
Јуни	1.109
Јули	926
Август	1.004
Септември	1.153
Октомври	959
Ноември	1.114
Декември	818
Вкупно	13.219

Од табелата се гледа дека смртноста на корисниците на пензија е различна по месеци, исклучок е месец мај каде е најголем бројот на починати корисници и достигнува 1.339 починати за еден месец, а најмал е во декември и изнесува 818 починати корисници.

Стручната служба на Фондот, во 2012 година вршеше редовна исплата на посмртна помош.

11. Информатички системи

Информатичката и комуникациска технологија е еден од основните елементи за ефикасно и ефективно спроведување на пензиското и инвалидско осигурување. Информатичката опрема е носител и основна алка за

реализација на деловните процеси во сите сегменти на работењето на Фондот на пензиското и инвалидско осигурување на Македонија.

Во 2012 година, во Одделението за апликативен софтвер континуирано се работеше на одржување и усовршување на сите постоечки линии, апликативни решенија за поддршка на деловните процеси за извршување на тековните активности во Стручната служба на Фондот.

Во делот на регистрација на обврзниците и осигурениците се направени следните активности:

- Редовни измени и дополнувања на софтверот за регистрација на осигурениците и обврзниците согласно законските промени, одлуки на Владата или други барања,
- Обезбедување дневна ажурираност на регистрот на обврзници и осигуреници
- Генерирање и утврдување на годишни податоци за утврден стаж и остварени плати и надоместоци
- Изготвено е софтверско решение за генерирање, автоматска контрола, детектирање и селектирање на грешките на годишните податоци за утврден стаж и остварени плати на надоместоците.

Матична евиденција на корисниците на правата и исплата на пензиските примања по сите основи:

- Во текот на 2012 година е направена анализа на дојавените проблеми од корисниците на софтверот од делот за решавање на правата од ПИО и исплата на пензиските примања.
- Одржување и доградување на софтверското решение на оракал платформата во делот на матичната евиденција на корисниците на права и исплата на пензиските примања.

- Редовни измени и дополнување на софтверот на корисниците на пензија и исплата на пензиските примања, согласно законските промени, одлуки на Владата или други барања.

Во делот на Оцена на работната способност:

- Анализа и поддршка на софтверот за оцена на работната способност,
- Изготвување разни статистички прегледи и извештаи за потребите на службите во Фондот,
- Одржување на апликативни решенија за сервисирање на исплата на Солидарен фонд преку Фондот (средства за посмртна помош кои се исплаќаат на наследниците на починати корисници на пензија за кои во месечните исплати на пензиските примања е вршена задршка за оваа намена).

Учество во имплементација на проектот за дигитализација на старите микрофилмски снимки на М1, М2 М3, М4, М5, М6, М7, М8 и ПС обрасци и миграција на старите микрофилмски записи од РМС датотека во ВМС оперативен систем ORACLE.

Во 2012 година најприоритетна задача во Одделението за развој на информацискиот систем, беше обезбедување редовна распределба на уплатите за придонес кои секјодневно пристигнуваат на мостната сметка со која управува Фондот, преку управување на податоците за уплатените доставени од трезор, со податоците за платените МПИН-пријави кои ги доставува УЈП, за извршување на процесот за распределба на уплатите и податоците меѓу ФПИОМ и приватните пензиски фондови, со контрола и утврдување од МАПАС, за потоа да се дистрибуира дел од парите на институционална сметка на Фондот, а дел во приватните пензиски фондови. Покрај парите се дистрибуираат и податоците за секое лице.

Во 2012 година се направени и следните активности:

- Разрешување на проблематични уплати во координација со Одделението за контрола на податоците од придонес за ПИО - податоци за МПИН и пријавите со кои се контролираат во УЈП и потоа се преземаат од таму.
- Автоматизирање на делови од процесот за поврат на средства, кој во одреден систем е автоматизиран, но целта на оваа систематизација е процесот да биде непосредно контролиран и од Деловната единица за наплата на придонес.
- Информатичка поддршка за надминување на проблемите што се јавуваат при генерирање на решенијата за обврзници кај кои настанала промена на податоците во системот за наплата на придонес.
- Тековни задачи, одржување на апликациите со сите свои специфичности кои произлегуваат од деловните дефиниции, информатичка технологија и програмското решение.
- Обезбедување нови проекти и апликативни решенија со Фондот за здравственото осигурување и преку комуникација со Веб-сервери, при што ПИОМ ги дојавува промените за статусите на пензионерите, кои се потребни за ФЗО во процесот на здравственото осигурување на пензионерите

Во 2012 година, Одделението за системско инженерството и комуникација, успешно ги имплементира и реализира следните активности:

- Проширување на просторот на IBM sistem storage DS4800 model 88 со додавање на тврди дискови и проширување на RAM-Меморија на blade серверите каде е инсталиран VMWARE-от,
- имплементација на предлозите од проектот за пенетрација на мрежата на ФПИОМ,
- инсталација на софтвер за централно менаџирање на серверите и компјутерите,
- Инсталација на Microsoft Exchange 2010,

- Инсталирање и конфигурирање на disaster center – Надградба на брзината на Метро Етернетот и активизирање на VPN со инсталација на рутерот,
- Набавка и инсталација на Rack 42U за подрачните единици за сместување на инсталираната опрема (тендерска документација, процедура, инсталација).

12. Стопанисување со имотот на Фондот

Во 2012 година Одделението за стопанисување со имотот на Фондот, презеде доста активности во врска со своите надлежности и обврски, согласно Програмата за работа усвоена од Управниот одбор за непречено и квалитено функционирање на домовите за живеење на корисниците на пензија, стопанисување со станбениот и деловниот простор, извршување на програмата за реконструкција, адаптација и инвестиционо одржување на објектите на Фондот, како на филијалите и Централата, така и на дел од пензионерските домови, издавање на објектите за одмор и рекреација на вработените во Фондот, обезбедување на потребната документација за впишување на објектите во сопственост на Фондот во катастарската евиденција и добивање на имотни листови.

Од вкупно 37 домови за живеење на корисниците на пензија во Републиката, Фондот до 1.10.2012 година стопанисуваше со 13 домови за сместување на корисниците на пензија, а до 1.10.2012 година преземен е и домот во Чаир, така што сега Фондот стопанисува со 14 пензионерски домови кои располагаат со 389 станбени единици. Слободни станови има 2 во Пензионерскиот дом Свети Николе, од причини што нема барање од корисници на пензија кои ги исполнуваат условите за сместување и во Гостивар од причини што е донесена временна мерка поради тужбата од страна на Здружението на пензионери од Гостивар. Закупнината редовно се наплаќа

преку задршка од пензијата, а останатите трошоци (комунални услуги) со помали потешкотии се наплаќаат. Вкупното задолжување за 2012 година изнесува 3.236.120,00 денари, а вкупно наплатени се средства од закупници од корисниците на пензија во износ од 3.213.669,00 денари или 99.31 % наплата .

При ослободување на станови во домовите за живеење на корисниците на пензија, согласно оглас и донесени одлуки од комисиите во филијалите се склучуваат договори со нови корисници и се пополнуваат слободните станбени единици. Во 2012 година се склучени вкупно 62 нови договори во сите домови во Републиката. Домовите се одржуваат редовно и се создадени услови за живеење на корисниците на пензија.

Фондот располага и со деловен простор во домовите за живеење на корисниците на пензија, со површина од 6.169,54 м², од кој се издадени 4.928,33 м², а 1.204,74 м², не се закупени. За издавање под закуп на деловниот простор се распишуваат огласи, а посебна Комисија од Фондот врши избор за издавање на истиот. По донесената одлука за избор, се склучува Договор и истиот се издава. Во 2012 година склучени се 6 нови договори за деловен простор.

Во 2012 година, Фондот на име закупнина за деловен простор, има фактурирано 15.455.576,76 денари и наплатено 15.968.152,00 денари, или тековната наплата е 97,72 %, што претставува подобрена наплата за 17,71% во споредба со истиот период од претходната година.

Во овој период, од вкупно пренесените побарувања од претходен период во износ од 1.628.096,00 денари, наплатени се 971.245,00 денари или 59,71% од пренесените побарувања.

Во истиот период е пресметана и задолжена камата за доцнење на плаќање во износ од 65.144,20,00 денари и наплатено е 44.333,75 или 68,05%.

За подобрување на наплатата, беа опоменати 43 закупци, има поднесено и 5 тужби за нередовните закупци, а на 5 закупци Договорот за закуп им е раскинат.

Во 2012 година од издавањето на објектите за одмор и рекреација со кои располага Фондот, согласно поднесените барања, беа реализирани 780 ноќевања од страна вработените и заради подобрените услови во одморалиштата може да се констатира дека од година во година се поголем број вработени ги користат одморалиштата на Фондот.

Во 2012 година Одделението имаше зголемена активност околу ажурирање на документацијата за упис на имотот на Фондот во Агенцијата за катастар на недвижности. За таа цел, Фондот во 2012 година спроведе постапка за избор на овластена геодетска фирма за изработка на геодетски елаборати за упис на објектите и физичка делба со Фондот за здравствено осигурување на Македонија. Изработени се геодетски елаборати за повеќето објекти и за истите се води постапка за упис во Агенцијата за катастар на недвижности. Добиен е имотен лист за Филијалата во Гостивар, Деловницата во Македонски Брод, пензионерските домови во Гостивар и Веница, како и Одморалиштето во Дојран. За останатите објекти постапката за упис е во тек во Министерството за транспорт и врски, согласно Законот за бесправно изградени објекти, или постапка за добивање Одлука од Владата на Република Македонија за упис на објектите во Агенцијата за катастар на недвижности. Оваа активност ќе продолжи и во 2013 година како би се завршил уписот на сите објекти со кои располага Фондот.

1. Инвестиции во 2012 година

Во 2012 година извршени се инвестициони активности во рамките на предвидените средства со Буџетот на Фондот за 2012 година, со цел да се подобрат условите за работа на вработените, како и во домовите за престој на корисниците на пензија за подобрување на условите за престој на корисниците на пензија во пензионерските домови.

- Филијали и деловници

Извршени се повеќе инвестициони зафати во филијалите и деловниците:

Во Централата во Скопје, извршено е сервисирање на сите надворешни прозорци и истите сега функционираат.

Во Делчево, извршена е реконструкција, односно преадаптација на ресторанскиот и подрумскиот простор во Пензионерскиот дом и овие простории се адаптирани за потребите на Филијалата која досега беше сместена во простории изнајмени под закуп. Со ова, е решен просторниот проблем за оваа Филијала.

Во Филијалата во Пробиштип, извршена е реконструкција на санитарниот јазол, кој беше во лоша состојба и со ова се надмина проблемот со хигиената во Филијалата.

- Домови за живеење

Во домовите за живеење на корисниците на пензија во 2012 година, се продолжи со инвестирање за подобрување на условите за сместување на корисниците на пензија.

Во Домот за живеење на пензионери во Свети Николе, извршена е реконструкција на заедничките санитарни јазли кои беа во многу лоша состојба и скоро неупотребливи, со што корисниците на пензија немаа услови за одржување на личната хигиена. Со оваа интервенција овозможени се услови за одржување на личната хигиена на корисниците на станбен простор во Домот.

Во Домот за живеење на корисниците на пензија во Делчево, извршена е санација на заедничките простории со замена на дотраените прозорци, замена на влезната врата, молерисување на скалишниот простор, контрола на електричната инсталација и други занаетчиски работи.

Со овие инвестициони вложувања, значително се подобруени условите за живеење на корисниците на пензија во пензионерските домови. Фондот и понатаму ќе продолжи со активностите во инвестирање во домовите.

VI. ЗАКЛУЧОК

Годишниот извештај за работата на Фондот во 2012 година, системски и детално го прикажува остварувањето на сите значајни функции од спроведувањето на пензиското и инвалидско осигурување, изразени преку бројни статистички и други показатели.

Воведниот дел во скратена форма ги дава значајните активности на Фондот во 2012 година, а во продолжение на Извештајот, споредбено и аналитички се прикажани остварените резултати.

Со остварените приходи во 2012 година и пренесените парични средства од 2011 година, Фондот редовно и навремено ги извршуваше обврските кон корисниците на пензија и другите обврски.

Фондот својата работа во 2012 година ја изврши ефикасно и успешно, што произлегува од деталните податоци за извршување на задачите.

Осигурениците и корисниците на пензија непречено ги остваруваа своите права, во согласност со Законот, Статутот и другите општи акти на Фондот.

Фондот на ПИОМ, исплатата на пензиите ја вршеше редовно во воспоставените рокови, а вршеше и усогласување на пензиите, согласно законските прописи.

Во Стручната служба на Фондот се спроведе Пензиски проект, со кој се унапреди постапката за остварување право на пензија и во делот на исплатата на пензиите, како и Проектот за човечки ресурси, Hermes.

* *

*

Управниот одбор на Фондот, на седницата одржана на 29.04.2013 година, го усвои Извештајот за работа на Фондот за 2012 година.

Директор на Фондот,

Bekim Neziri

Претседател на Управниот одбор
на Фондот,

Ацо Стојанов

Скопје, април 2013 година